

DRAUGAS

LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWS

KETVIRTADIENIS – THURSDAY, LIEPOS – JULY 21, 2016 • Vol. CVII Nr. 86 Kaina 1.50 dol.

PERIODICALS

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 07-20-16

D. Trump savo partijai žada didelę pergalę

EPA-ELTA nuotr.

Respublikonai oficialiai iškėlė Donald Trump partijos kandidatą į JAV prezidento postą. Clevelande vykstančiame suvažiavime antradienį už Trump savo balsą atidavė 1 725 delegatai (iš 2 472). Nominacijai būtų pakakę ir 1 237 balsų.

Respublikonų kandidatas lapkritį vyksiančiuose rinkimuose susigrums su buvusią valstybės sekretore Hillary Clinton, kurią demokratai savo kandidate ketina nominuoti suvažiavime kitą savaitę.

Kad D. Trump taps partijos kandidatą, abejonių nebu-

vo, nes milijardierius aiškiai delegatų balsų daugumą užsitikrino per pirminius rinkimus. Didžioji delegatų dauguma privalėjo paisyti šių rezultatų. Partijos suvažiavimo pradžioje žlugo D. Trump priešininkų mėginimas inicijuoti laisvą balsavimą dėl kandidatūros.

Po nominacijos paskelbimo D. Trump pasiuntė trumpą vaizdo žinutę delegatams, kurioje teigė neabejojantis savo pergale rinkimuose. „Žinoma, mes laimėsime prezidento postą ir grąžinsime į Washingtoną tikras permainas bei lyderystę“, – žadėjo jis.

ELTA

Kaip sukurti daugiau startuolių? – 7 psl.

Gyvenimas kaip veiksmo filmas – 12 psl.

L. Linkevičius: Iššūkių pakaktų dešimtmečiui.

Kolegų pokalbis. Kairėje – LR ambasadorius JAV Rolandas Kriščiūnas. Dainiaus Labučio nuotr.

Ambasadoriai raginami susitelkti naujiems iššūkiams

Užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius liepos 20 dieną kalbėdamas kasmetiniame Lietuvos ambasadorių suvažiavime Vilniuje pažymėjo, kad iškilus naujiems iššūkiams ir uždaviniams, Lietuvos diplomatinė tarnyba turi dar labiau susitelkti.

„Paskutinių kelerių metų iššūkių būtų lengvai pakakę dešimtmečiui. Pirmininkavimas ES Tarybai, narystė JT Saugumo Taryboje, Rusijos agresija Ukrainoje, sudrebinusi saugumo architektūrą visoje Europoje,

NATO adaptacija ir energetinių projektų sėkmingas įgyvendinimas – visa tai dar labiau sutelkė diplomatinę tarnybą, leido rasti vidinių resursų ginant mūsų šalies saugumą ir interesus, – sakė ministras. – Lyg šių iššūkių nebūtų gana, paskutiniaisiais mėnesiais buvome priversti intensyviai ieškoti sprendimų dėl 'Brexit' ir operatyviai reaguoti į saugumo pavojus mūsų piliečiams įvairiose užsienio šalyse”.

– 5 psl.

DRAUGAS
Mano laikraštis
nuolatinis,
patikimas,
mus rišantis.

Geriau patylėti ir būti palaikytam kvailiu, negu prabilti ir išsklaidyti visas abejones – Abraham Lincoln

Vis dažniau susimąstau – kiek daug bėdų išvengtume, jei kalbėtume atvirai, nuoširdžiai, jei ieškotume tikrųjų priežasčių, jei nebijotume, esant reikalui, laužyti net nusistovėjusių politinio korektiškumo taisyklių.

Bet svajojant apie didesnę atvirumą visuomet pasirodo ponis Neviltis. Juk nuoširdesnio, atviresnio pokalbio apie jau užgriuvusias ir ateityje užgriūti galinčias nelaimes nėra ir nebus. Vis tiek komentuosime, ginčysimės, rąšysime, mintyse turėdami nematomus, tačiau tvirtai rankas ir kojas apraizgiusius savicenzūros pančius.

Šitaip sakydama mintyse turiu ir Prancūzijos kurortą Ničą sudrebinusį teroro aktą, ir Didžiojoje Britanijoje gyvenančių lietuvių nerimą dėl „Brexit“ pasekmių. Tikriausiai televizijoje matėte, kaip mūsų komentatoriai iš prestižinio Lietuvos Tarptautinių santykių ir politikos instituto kalbėjo apie būtinybę ES vadovybei dar daugiau dėmesio skirti imigrantų integracijai, dar labiau mažinti ES miestuose susiformavusius tautinius ir religinius getus.

Graži, prasminga veikla – toji integracija. Bet kada suvoksime, kad ji ne visuomet įgyvendinama? Kodėl neturime drąsos prisipažinti, jog kai kurių tautinių ir religinių bendruomenių niekad nepavyks suvilioti tegul ir pačiomis gražiausiomis, teisingiausiomis, pažangiausiomis europietiškomis vertybėmis? Tiesiog jie nenori tapti panašūs į mus. Ir jie turi tokią teisę – būti savimi. O mes, jei vadovaujamės šandieninėmis europietiškomis normomis, net negalime jų prievartauti gyventi pagal mūsų principus. Juk mes – demokratai, tegul ir nesuvokiantys, jog negalima šaipytis iš musulmonams šventų relikvijų nei laikraščiuose, nei kur nors kitur.

Žodžiu, labai keista, kodėl nepajėgiame suvokti, jog itin didelis tautų bei religijų maišymas bei maišymasis, net jei ir savanoriškas, tėra toks pat blogas sumanymas, kaip ir Stalino sugalvotas priverstinis tautų kilnojimas iš vienos vietos į kitą Blogo imperijos erdvėse.

Redaktorius Ovidijus Lukošius viename iš paskutiniųjų žurnalo „IQ“ numerių teigia: „Nors turi trūkumų, ES projektas suteikia daugybę galimybių ir naudos visiems jo dalyviams: laisvą kapitalą, prekių ir žmonių judėjimą (...)“.

„IQ“ leidinio vadovo žodžiuose rastume tiesos. Tačiau redaktorius nenori pripažinti kitos medalio pusės – absoliučiai teisingų dalykų mūsų Žemėje nėra. Vieniems – naudinga, kitai grupei – kenkia. Kalbant atvirai, laisvas žmonių judėjimas labiausiai naudingas gausioms, daug vaikų auginančioms, asimiliacijai atsparioms tautomis. Lietuviams itin laisvas žmonių judėjimas po ES platybes nėra absoliutus gėris. Turistauti, poilsiauti, mokytis, atlikti praktiką, važiuoti į ilgalaikę komandiruotę, – puiku. Bet ne visiems laikams.

Absoliuti teisė judėti kur panorėjus jau sukūrė Lietuvai mažiausiai dvi bjaurias problemas: mūsų gydymo įstaigoms trūksta medikų, mūsų universitetai merdi be studentų. Todėl lietuviams bent jau retsykliais derėtų prisiminti rašytojo Petro Dirgėlos istoriniuose romanuose, pavyzdžiui, „Joldijos jūroje“, pagarbiai puoselėtą ir vertintą idėją: „Nei vienas žmogus teneišein pro vartus savo namų“. Kodėl šalia laisvojo judėjimo galimybės demokratinėje Europoje negalėtų gyvuoti ir ši versija?

Sutinku, ES misija tikrai tauri bei prasminga – užtikrinti taiką žemyne, kuriame visuomet buvo ankšta ambicingoms tautomis. Bet „IQ“ redaktoriui turėtų būti žinoma, kad dirbtinė, primygtinė tautų niveliacija taip pat gali atnešti kruvinus nesuipratimus. Jei visi mes, kaip ir O. Lukošius, manysime, jog „eurofobų argumentai dažniausiai tėra apgailėtini paistalai, daugumą kurių sukūrė bulvariniai

Absoliutaus gėrio nebūna

GINTARAS VISOCKAS

Anglijos laikraščiai”, ES tikrai subyrės arba išsi-vaikšcios.

O aš nenoriu, kad ES projektas žlugtų. Nenoriu vien dėl to, kad žlugus ES vienybei iškiltų pavojus ir NATO vienybei, mat kariuomenė be tvirtų ekonominių pamatų negali išsilaikyti, o žlugus NATO projektui, Lietuva ir vėl neabejotinai taptų Rusijos pavergta, okupuota ir rusifikuojama teritorija.

Dabar lietuviškoje televizijoje gausu pranešimų apie sunerimusius Didžiosios Britanijos lietuvius – išvys ar neišvys. Vis dažniau mūsų televizijos parodo videointerviu, kuriuose lietuviai susijaudinę pasakoja, kaip nukentėjo dėl nei iš šio, nei iš to prasiveržiančio britų priešiško.

Tikriausiai nėra prasmės ginčytis, kad tokio pobūdžio nutikimai galimi. Drįstu manyti, kad jų net padaugės, nepaisant oficialiojo Londono pastangų tramdyti aistras.

Bet kas kaltas, kad britai tapo piktesni, priešiškesi, irzlesni (o gal – atviresni)? Ar, užuot britams prikaišiojus jų storžieviškumą, nederėtų pirmiausia atsiprašyti už visus jiems iškrestas lietuviškas bjaurastis? Vienoje Info TV laidoje aštrusis Andrius Užkalis išvardijo, kokių žiaurių nusikaltimų mūsų tautiečiai yra surengę Anglijos žemėje. Jau vien jų užtenka, kad neturėtume moralinės teisės aršiai piktintis britų reiškiamu nepasitenkinimu.

Tačiau ir šalia lietuviškų žmogžudysčių egzistuoja dalykų, dėl kurių nepakenktų atsiprašyti Didžiosios Britanijos žmonių. Prisipažinkime, jog metų metais gyvendami šioje šalyje dauguma mūsų taip ir neparodėme nė mažiausios pagarbos mums priglaudusios šalies istorijai, papročiams, kultūrai. Darbo dienomis plušėdavome gamyklose, šiltnamiuose, statybose, o savaitgaliais – arba miegodavome, arba gerdavome degtinę, arba naršydavome po parduotuves, ieškodami pigesnio maisto ir drabužių.

Iš kur apie tai žinau? Pačiam ne taip seniai teko paragauti emigrantų duonos. Maždaug pusmetį praleidau britų grafystėje Northamptone, paskui beveik metus – Danijos sostinėje Kopenhagoje. Taigi mačiau visokių lietuvių. Ir tų, kurie dirbo kaip vergai, tautpydami kiekvieną sunkiai uždirbtą svarą, ir tų, kurie viską nedelsiant pragerdavo, ir tų, kurie tiesiog ... vegetuodavo, niekur nematydami jokios prasmės. Sėkmingųjų, t. y. laimingųjų, emigrantų, kuriuos mūsų televizijos mielai reklamuoja, – ne tiek daug. O tų, kurie būtų parodę bent mažytę pagarbą britų tradicijoms, – dar mažiau.

Todėl ir klausiu: ar britams patikdavo, kad į jų šalį atvykusieji visiškai nesidomi Didžiosios Britanijos rašytojais, teatrais, muziejais? Puikiai prisimenu: laisvalaikiu klaidžiodamas Northamptono gatvėmis atsitiktinai aptikau paminklą žuvusiems britų kariams, prie kurio taryk buvo susirinkęs gausus vietinių gyventojų būrys. Jie atėjo nešini Britanijos karalystės vėliavomis, su gėlių puokštėmis rankose, jie dainavo dainas, sakė kalbas.

Minioje nebuvo nė vieno lietuvio. Mes, Northamptono uždariaujantys lietuviai, nesuipratome, jog ir mums derėjo atvykt pagerbti žuvusiųjų britų karių atminimo. Britai būtų įsiminę – štai ir kelios

dešimtys lietuvių, kurių rankose gėlės, mus supranta. Būtume pasiuntę bent mažytę, bent simbolinę žinutę, jog ne vien geriame, mušamės, „kalame“ pinigus ir mokame mokesčius. Deja, tokios žinutės nepasiuntėme.

O Danijoje – dar blogiau. Iš danų galvų išmušėme bet kokią nuoširdesnę pasitikėjimą atvykėliais. Pirmosiomis savaitėmis dirbant Kopenhagoje naktiniu paštininku buvo keista patirti, kad danai naktimis nerakina

savo namų durų. Į pašto dėžutę brukant laikraščius kartais durys prasiverdavo. O koridoriuje ant spintelių – dokumentai, piniginės, mobilieji telefonai, aukšinis žiedas, raktai...

Mes, lietuviai ir latviai, dirbę M-Press firmoje naktiniais paštininkais, nevogdavome nei iš butų, nei iš parduotuvių. Bet kažkas vis tik vogdavo. Dabar danai jau tikrai naktimis užsirakina ir nepatikliai nužvelgia kiekvieną atvykėlį, užsukusį į parduotuvę: ar tik jis nepaslėpė po striukės ar palto skvernu brangios prekės?

Tad ar turėsime teisę piktintis danų priešišku, jei tokių atvejų pasitaikys? Juk jie pasibaisėjo, kaip atvykėliai elgėsi Vipperodo miestelio bendrabutyje. Iš pradžių danai mums leido nemokamai naudotis ir indais, ir televizoriumi, ir minkštasuoliais, ir virtuve, ir poilsio kambariu. Viskas – nemokamai. Bet kai per kelias dienas viskas buvo išvogta, prišnerkšta arba sulaužyta, jų pasitikėjimas bei pagarba atvykėliams ištirpo. Pagrįstai ištirpo. Įsivaizduoju, koki šurpą jiems kėlė Vipperodo miestelio bendrabutyje keliamos migrantų orgijos – girtuokliauta, muštasi, privemta, prišiuokslinta. Šiuos dalykus mačiau savo akimis. Mačiau ne vieną kartą. Ir, beje, lietuvių ir latvių kaltės čia – mažiausia. Daugiausia išgėrę mušdavosi lenkų jaunuoliai.

Laikas prisipažinti: emigranto duonos esame paragavę vos ne visi. Arba tiesiogiai, arba netiesiogiai. Suskaičiavau, kiek mano pažįstamų, įskaitant buvusius bendradarbius, kursiookus, klasiokus ar jų vaikus, anūkus, dirbo ir tebedirba Didžiojoje Britanijoje, Norvegijoje ir Vokietijoje. Vos ne kas penktas. Jei ne jis pats, tai jo vaikai arba anūkai. Bet keisčiausia, kad niekas iš jų nenori papasakoti apie savo emigrantišką patirtį. Net ir anonimiškai. Ką tai galėtų reikšti? Tik apie nemalonus nutikimus žmogus nelinkęs atvirauti.

Net ir sėkminga istorija, labiau įsigilinus, nėra labai saldi. Buvusio kursiooko sesuo ištekejo už vokiečio verslininko. Vyras – idealus. Ir daug uždirba, ir dėmesingas žmonai. Tačiau kursiooko sesers laiminga nepavadinsi. Kai gyvena Vokietijoje, ilgisi Lietuvos, kai atvažiuoja į Lietuvą, ilgisi Vokietijos. Žodžiu, niekur nesijaučia esant namuose.

Jos vaikams jau kitaip susiklostys likimas. Jų tikrieji namai bus Vokietija. Jie auklėjami taip, kad kuo greičiau pamirštų lietuviškas šaknis. Dirbtinumo šitaip auklėjant nėra. Tiesiog taip natūraliai klostosi tėvų, vaikų ir aplinkos santykiai. Buvęs kursiookas nejuociom prisipažino, kad jam liūdna – ilgainiui nesusišnekės su sesers vaikais, ir jokios „dvi-gubos pilietybės neprivers jų likti lietuviams“.

Tik vienas mano pažįstamas, dirbantis Didžiosios Britanijos vakaruose, sutiko smulkiau papasakoti, kas tuoj po „Brexit“ referendumo dėjos mieste, kuriame jis jau trejus metus be perstojo sunkiai dirba kroviku. Ogi nenutiko nieko blogo. Firmų ir įmonių, kuriose dirba lietuviai, vadovai nedelsiant atsiuntė laiškus, kuriuose oficialiai sakoma, kad atvykėliams nėra ko baimintis.

Nukelta į 15 psl.

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWSPAPER

Published on Tuesday, Thursday and Saturday except legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by

the Lithuanian Catholic Press Society,
4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629-5532.

Tel.: 773-585-9500. Fax.: 773-585-8284

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.

Subscription Rates: \$150.00.

GARBĖS PRENUMERATA \$250.00

JAV – metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00

Pirma klase: kasdien – \$340.00 • visos savaitės \$240.00

Kanadoje (USD): – metams \$390.00 • 1/2 metų \$210.00 • 3 mėn. \$110.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis oro paštu – metams \$615.00 • 1/2 metų \$315.00

Į Lietuvą reguliariu paštu – metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA

JAV – metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00 • 3 mėn. \$48.00

Kanadoje (USD) – metams \$150.00 • 1/2 metų \$120.00 • 3 mėn. \$75.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis: oro paštu – metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00

Į Lietuvą reguliariu paštu – metams \$70.00

Mazindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiuočiame.

„Draugo“ prenumerata yra mokama iš anksto.

Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.

Redakcija dirba kasdien, nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.

Vyriausioji redaktorė –

Ramunė Lapas
vyr.redaktore@gmail.com

Techninis redaktorius –
Jonas Kuprys

Korektorė –
Dalia Sokienė

Administracija –
skelbimai@draugas.org
administracija@draugas.org

Reklama – Audronė Kižytė,
audreykizys@gmail.com, 630-805-1404

Už skelbimų turinį ir kalbą neatsakome.
Nepanaudotų straipsnių nesaugojame.

Kiek kartų girdėjome pasakymą „Vienas lauke ne karys“, bet nė kiek ne mažiau ir jam prieštaraujantį – „Ir vienas lauke karys“. Toks gyvenimas – spalvingas, prieštaringas, žodžiu, nenuobodus. Praėjusią vasarą rašiau, kad mano tėviškės Šiaurės Lietuvoje miestelis Žeimelis, istorinė vietovė, kažkada buvę svarbūs Lietuvos Didžiosios kunigaikštystės, Upytės žemės vartai į Kuršą, pastaraisiais dešimtmečiais papildė, apmūsų, apšepo. Ir žmonėmis, ir išvaizda. Įprastu, kaip ir daugelio miestelių, paveikslėliu buvo tapę ant kiekvieno kampo, pačiame miestelio centre besibūruojantys vargetos alkoholikai. Net keista, kad šiemet šiuos žodžius jau turiu atsiimti. Mat į gimtąjį miestelį iš Šiaulių, regiono centro, metų pradžioje grįžo gyventi Daiva Skrupskelytė. Ir iš karto Žeimelyje tapo šviesiau. Tad šį kartą sakymą apie vieną karį vartosime taip: „Ir vienas lauke karys“.

Žeimelyje veikia krašto muziejus, beje, vienintelis muziejus visame Pakruojo rajone. Praėjusiais metais atrodė, kad su muziejumi baigta – susirgo ir mirė buvęs jo vedėjas, ir muziejui grėsė uždarymas (ekspонатus taikėsi pasiimti Šiaulių „Aušros“ muziejus), nes neatsirado tokio pasiryžėlio, kuris už varganus grašius (deja, Lietuvos kultūrininkai iki šiol vertinami blogiau už nekvalifikuotus žmones) imtųsi tokio didelio darbo. Žinoma, galima buvo išsidarbinti ir keletą metų nieko neveikti, bet naujoji direktorė ne tokia. Šiauliuose ji buvo nedidelės dailės parduotuvėlės šalia dailės salono vedėja, ir sugebėdavo toje nedidelėje parduotuvėlėje išukti kultūrinius vėjus, o aplink ją sukosi Šiaulių dailininkai. Šiaip iš profesijos ji ekonomistė, bet mėgstanti meną ir iš prigimties yra veikli. Į Žeimelį ją gražino rūpestis tėvelio sveikata. Pavargusi dažnai važinėti jo lankyti, ji nutarė persikelti gyventi į gimtus namus ir tuo pačiu užimti laisvą muziejaus direktorės vietą. Ką tik šią vietą buvo apleidusi jauna panelė iš rajono centro, išbuvusi šiame užkampyje mėnesį.

Nuo pirmos savaitės, dar nespėjusi sušilti kojų, Daiva ėmė muziejuje organizuoti renginius. Tik susipažinusi su darbo vieta surengė triukšmingą muziejaus „atidarymą“ – savo draugo dailininko iš Šiaulių parodą ir muziejaus įkūrėjo, garsaus praeities kraštotyrininko Juozo Šliavo, kuris ir buvo šio muziejaus įkūrėjas, paminėjimą. Į atidarymą pačių žeimeličių buvo gal keli, – jie buvo atpratę nuo renginių, – visus kitus ji susikvietė iš toliau, tarp jų buvo net rajono meras ir kultūros skyriaus vedėja, kurie buvo išprovokuoti viešai pažadėti, kad visokiais būdais, taip pat ir finansiskai iš savivaldybės biudžeto, rems Žeimelio muziejų. Nors kažkokių didelių pinigų iki šiol dar niekas nepažėrė, bet ir su mažesniais veikla vyksta, – veikliam žmogui jų ne tiek daug ir reikia, – rengiamos vis naujos parodos; pasirodo, esama ir vietinių menininkų, kurie ėmė rodyti savo darbus; kviečiami įdomūs žmonės, rengiamos istorijos pamokos vietinės gimnazijos vaikams, atvyksta ekskursijos, vyko didelė miestelio šventė, skirta iš čia kilusio kompozitoriaus Juliaus Juzeliūno ir pirmosios latviškos gramatikos autoriaus Gothards Fridrihs Stenders, pastoriūmi dirbusio Žeimelio liuteronų bažnyčioje, jubiliejams ir kt. O ir pačio miestelio vaizdas pasikeitė. Anądien važiuodami įprastu keliu pro Žeimelį į tėviškę nepatikėjome savo akimis – ant visų kampų meno kūrinų grupės. Sustojome. Pasirodo, Daiva, susitarusi su Žeimelio žemės ūkio mokykla, sukvietė dailininkų ple-

Ir vienas lauke karys

AUDRONĖ V. ŠKIUDAITĖ

„Centras“, V. Šliuzelis, skulptūra iš metalo atliekų Žeimelyje, Pakruojo r., 2016

nerą, kol mokinių nėra, mokyklos bendrabutyje juos apgyvendino, ir per savaitę iš mokykloje per dešimtmečius susikaupusių metalo atliekų – metalo laužo krūvos – išaugino keliolika skulptūrų, kurias menininkai padovanojo mokyklai, o ši – miesteliui.

Mums besigerint iš dildžių sukonstruota skulptūra „Saulės mūšis“, priėjo kaimo moteriškaitė ir ėmė klausinėti mūsų nuomonės apie šį meną. Mes, žinoma, girti, o ji linguoti galva – kad aprūdiję, negražios, geriau būtų medinės. Žeimeličiai nežino ką galvoti. Ne viena ši moteriškė mūsų jau klausė nuomonės. Jie dar nesupranta, kad iš atliekų gali išeiti kas nors gera, tinkama, o tuo labiau meniška, kad pasaulyje net yra tokia meno rūšis – iš atliekų. Bet jie apsipras, pripras galvoti savo galva, įsisukęs gyvenimas pramankštins jų smegenis. Svarbiausia – kad aplinkui tas gyvenimas jau vyksta. Į pastarąjį miestelio renginį, kad pritrauktų nerangių žmonių, pasikvietė kariuomenės dalinį, kuris ne tik rodė karo techniką, bet ir vaišino kareiviška koše. Ir tai buvo naujiena, sutraukusi ne tik miestelio, bet ir apylinkės žmones. Kažkur ir vargetos mėlynasios iš miestelio centro dingo. Kadangi Daiva sutiko būti ir Žeimelio bendruomenės pirmininke, gal jie jos nusigando, o gal ir Daiva jiems patarė dingti iš viešų vietų, bet vaizdelis jau kitoks – du kartus per savaitę istorinėje miestelio aikštėje vyksta turgūs, o po šimtamečiu ažuolu nuolat pypkiuoja besikeičiantis būrelis vyrų, bet be jokių „bambalių“ ir nepragertais veidais, o tiesiog atvažiuojančių su reikalais iš apylinkių ir susitinkančių papolitikuoti. Miestelio

centre atsirado ir kavinių, kurioje neprekiuojama alkoholiu. Laimingu sutapimu buvusiuose gigantiškuose kultūros namuose (kolūkinės gigantomanijos laikais miestelyje, kur tegyveno apie 500 žmonių, buvo pastatyta gal tūkstantį žiūrovų talpinanti salė), jau pradėjusiuose irti, vienoje jų dalyje, išikūrė siuvimo cechą, darbo gavo keturiasdešimt miestelio ir apylinkių moteriškių, čia pat ir apmokytų siūti.

Žeimelis žymus pirmiausia gotikine aikšte su XVIII a. pab.–XIX a. pr. statytais didžiąja ir mažąja karčėmomis (Žeimelio smuklėmis), kurių galai buvo pritaikyti gynybai. Čia apsinakvodavo pirkliai, vykdavę į Rygą, ūkininkai ten pat veždavę grūdus, linus ir kitą savo išaugintą produkciją. Žeimelis (Zaim) yra pažymėtas dar 1706 m. Frederik de Wit-Pieter Mortier Livonijos ir Kuršo žemėlapyje, o pirmą kartą rašytiniuose šaltiniuose paminėtas 1500 m. kaip Žeimelio dvaras. 1592–1674 m. čia veikė evangelikų reformatų mokykla. Nuo XVII a. pradžios miestelyje vykdavo dideli prekymečiai. 1826 m. pastatyta Žeimelio bažnyčia, ją kunigaikštis liuteronas Livonas pastatė katalikei žmonai. 1753–1759 m. Žeimelyje gyveno ir dirbo latvių rašytojas, folkloristas kunigas Gothards Fridrihs Stenders (1714–1796). Čia gyvendamas jis vokiečių kalba sukūrė pirmąją latvių kalbos gramatiką. Netoliese, Gedučių dvare, gyveno ir savo garsiuosius atradimus padarė pirmasis Lietuvos fizikas-chemikas vokiečių Teodoras Grotusas (vok. Theodor von Grotthub, 1785–1822), elektrolizės ir fotosintezės pagrindų kūrėjas ir kt.

Tokių istorinių miestelių Lietuvoje nėra daug. Jis turi visas sąlygas vėl tapti svarbiu ir įdomiu, nes turi turtingą istoriją. Čia gyvenę ryškūs žmonės yra palikę ryškių pėdsakų, reikia tik juos atkasti. Matyt, kaip ir kiekvieno žmogaus gyvenime, būna žydėjimo ir nuopuolio laikotarpiai. Tikiuosi, kad prasidėjo jo atgimimas, ir pastūmėti į gyvenimą užteko vieno veiklaus žmogaus.

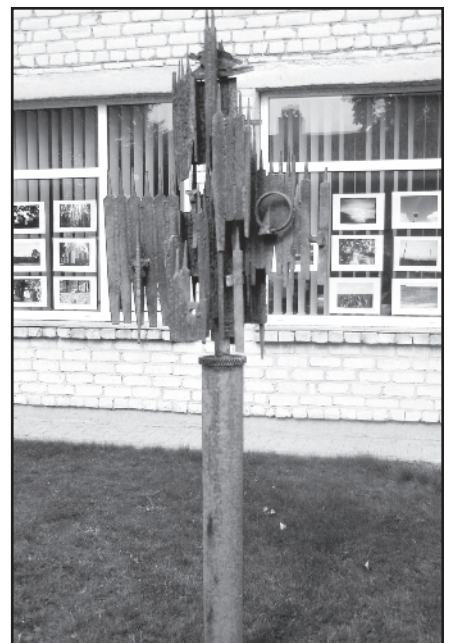
Atgimimo laukia dar ne vienas toks užkampis Lietuvoje, nors vaizdas gerėja – iš užsienio užsidirbę pinigų grįžta tautiečiai ir savo gimtose apylinkėse statosi namus, kuria versliukus, iš didmiesčių į senelių buvusius ūkius atvažiuoja jaunimas ir taip pat ką nors energingo sugalvoja. Užkampis nėra geografinė kategorija, užkampis yra ten, kur nevyksta gyvenimas, kur nepasireiškia žmonių energija. Tokių užkampių teko matyti ir gyvybingoje bei turtingoje Amerikoje, Pensilvanijos krašte, buvusiam klestinčiame anglies pramonės regione, kur 2002 m. su tuometine JAV LB Kultūros tarybos pirmininke Marija Remiene ir jos talkininke Aušrele Sakalaite rinkome medžiagą apie to krašto lietuvius. Tokių negyvų vietovių tenka matyti ir kaimyninėje Latvijoje. Tai vis vietos, kur nepasirodė tas vienas lauke karys, nuo kurio aplinkui užverda gyvenimas. Reikia tikėtis, kad po „Brexit“ Didžiojoje Britanijoje – garsiojo balsavimo dėl atsiskyrimo nuo Europos Sąjungos, kuris pareiškė atsiskirti – lietuviai į gimtinę ims grįžti didesniais tempais, nes ten ėmė daugėti išpuolių prieš imigrantus. Sugrįš energingesni, pamatę pasaulio, išmokę dirbti, sužinoję, kas yra juodas darbas, susitaupę pinigėlių ir gimtose vietose ims steigti versliukus, kursis aktyvios bendruomenės, gims vaikų. Lietuvoje padaugės ne tik žmonių, bet ir energijos. Taigi nėra to blogo, kas neišėitų į gera. Tokios viltys ne tik dėl vieno Žeimelio.

„Gluosnis“, V. Zarėka, skulptūra iš metalo atliekų Žeimelyje, Pakruojo r., 2016

„Negalvojanč“, R. Daužvardis, skulptūra iš metalo atliekų Žeimelyje, Pakruojo r., 2016
Autorės nuotraukos

„Saulės mūšis“, K. Bimba, skulptūra iš metalo atliekų Žeimelyje, Pakruojo r., 2016

RYTYS

Rytys – rytinis, iš rytų pučiantis vėjas. Puslapis „Rytys“ pristato JAV lietuvių naujienas iš rytų pakrantės valstijų.

Redaktorė Vaida Lowell • El. paštas: draugas.east.coast@gmail.com

Rašome... Kūrybinių dirbtuvių kančios ir saldūs vaisiai

DIANA ŠARAKAUSKAITĖ-GRINTALIS

Su savo šeštokais Kristijono Donelaičio lituanistinėje mokykloje, Washington, DC, mokslo metų pabaigoje mokėmės, skaitėme ir lietuvių liaudies pasakas, ir pasaulio didžiuosius: Hans Christian Andersen, Antoine de Saint-Exupery, šiuolaikinių lietuvių autorius – Vytautę Žilinskaitę, Kęstutį Kasparavičių, žiūrėjome filmukus, kur Vytautas V. Landsbergis vedė seminarą apie pasakų kūrimą vaikų vasaros stovykloje Lietuvoje.

O tuomet ir patys mokiniai ėmėsi rašymo. Ban-

dėme *haiku*, kūrėme vaizdelius, rašėme pasakas. Metai po metų dirbdama K. Donelaičio šeštadieninėje lituanistinėje mokykloje turiu ir puoselėju tokią nenugalimą viltį, kad žmogus, nesvarbu, su koku lietuvių kalbos bagažu, turi savyje vidinę klausą, netgi kažkokią užmirštą kalbai genetinę atmintį, ir kuriant atsidaro slaptieji kalbos klodai, kurių kartais net nežinome, nenutuokiame esant.

Žinoma, yra didelis kalbinis šuolis tarp perskaityto teksto, tarp jo žodinės interpretacijos ir savo paties rašymo. Bet regiu, kad kuo daugiau mokiniai rašo, tuo jie tampa laisvesni, nors jų kalba, žodynas vis ima ir pakiša koją, bet per šias kūrybines dirbtuves (ir kančias) kaskart suvokiu, kaip kuriant yra pamiršamas kalbos ribotumas, kaip

užsipildo kalbos spragos, ir per kūrybių sumanymų labirintą juos lyg už rankos ima vesti smalsumas ir laisvė, kaip palengva iš lietuvių kalbos žodžių sudėliojamas tekstas.

Mano galva, kelias per kūrybą yra vienas iš neskaudžiausių ir labiausiai džiuginančių, tuo pačiu leidžiančių patiems jauniems žmonėms atrasti savyje atsakymus į klausimus, kurie juos tuomet domina, jaudina. Taip, tas kelias yra per lingvistines ir semantines kančias... Bet, tikiuosi, per kūrybinę mintį artėjant link savo tikrojo „aš“, link geresnio savęs ir pasaulio pažinimo.

Diana Šarakauskaitė-Grintalis – K. Donelaičio lituanistinės mokyklos mokytoja.

Sapnas, arba kaip atrakinti duris?

„Draugo“ skaitytojus kviečiame susipažinti su Kristijono Donelaičio lituanistinės mokyklos kūrybinių dirbtuvių rezultatu – moksleivės Monikos Krunkaitytės sukurta lietuviška pasaka.

MONIKA KRUNKAITYTĖ

Nubundu, pažiūriu pro langą, o ten... Pamačiau išsigandusį vienišą kačiuką, o už kačiuko – tokios stebuklingos durys. Mano draugė Taira, kuri tik prieš valandą įžengė pro tas duris, pamatė, kad durys už jos nugaros užsitrenkė. Ji paklausė manęs: „Na, kaip tas duris vėl mums reiks atrakinti?“ Baisiausia, kad nebuvo nei rakto, nei rakto skylės. Aš nuėjau prie durų, ėmiau belstis, o mano draugė sėdi ant akmens ir... valgo sau šokoladą.

„Alio! – sušukau griežtu balsu, – pagalbos!“ Kažkas ėmė artėti, aš girdėjau žingsnius. Greitai pasitraukiau nuo durų. Taira priėjo prie manęs irgi išsigandusi. Nors baimė buvo didelė, nusprendžiau jos neparodyti, todėl dar garsiau nei iki šiol sušukau.

– Mes norime įeiti pas jus! Ten yra kačiukas, jis numirs, jei mes nepadėsime...

– Gerai, – atsakė balsas. – Jūs galėsite čia įeiti, bet jums pačioms teks sugalvoti, kaip įeiti.

Prisiminiau, kad Taira turi raktų kolekciją, ir liepiau jai kuo greičiau juos atnešti. Bet raktai nieko neišsprendė. Nė vienas jų netiko, o kurgi juos galėjome kišti, jei nebuvo nei spynos, nei rakto skylutės.

Ėmėme vėl belstis.

– Atidarykite, atidarykite! Prašome gražiuoju...

Šįsyk nebuvo girdėti nei balso, nei žingsnių. Sė-

dėjome su Taira, ir mus apėmė liūdesys. Bet aš nemėgstu pasiduoti, ir man kilo nauja mintis.

– Taira, – sakau aš, – kasamės po durimis, pasiimame kastuvą ir išsikasame tunelį.

Griebėme abi kastuvą, kaplį ir ėmėme dirbti. Kasėme, kasėme, bet kiek bekasėm, niekur neprisikasėm. Smėlis vėl užgriūdavo, ir jokios duobės po durimis negalėjome iškasti. Pavargusios ir piktos sėdėjome ant akmens, viena į kitą net nežiūrėdamos.

– Tas vargšas kačiukas... – pradėjo Taira.

– Geriau neverk, galvojam toliau! – aš jai atsakiau.

Ir staiga Tairai atėjo gera mintis. Ji priminė man, kad ką tik praėjo šventės, o mes turėjo namie dar likusių fejerverkų.

– Drauge, – sakau, – mes išgelbėsime tą kačiuką!

Be žodžių nubėgau namo. Grįžau su fejerverkais linksma, bet išsigandau, kai Taira klausiamai pažiūrėjo į mane. Supratau, ką galvoja... Baisoka... Gal nebandom?... Ką mamos mums pasakys?...

Aš Tairą raminau, nors, tiesą pasakius, bijojau ir pati. Tai buvo juokingi fejerverkai, bet vis tiek, vos uždegusios juos, mes bėgom nuo jų visu greičiu. Planas žlugo. Buvo spalvinga, tai tiesa, bet mums dabar ne grožis rūpėjo. Durys stovėjo kaip stovėjusios, gražios ugnelės sušvito ir pradingo. Likome vėl mes, durys ir klausimas: kaip jas atrakinti?

Staiga Taira, vos ne susigėdusi, man sako:

– O kaip manai, jei mes taip... „Google“ paklaustume ką daryti?

Atrodė kvaila. Kas gi klausia „Google“ to-

kių klausimų! Gal tik dvi draugės, kurios viską pasiruošusios padaryti, kad išgelbėtų vieną vargšą kniaukiantį kačiuką. Mes buvom pasiryžusios viskam.

– Gerai, Taira.

Klauski to „Google“, – sakau aš, o pati vos nesijuokiu. Taira tuoj pat įrašė klausimą ir... nepatikėsite, tuoj pat atėjo atsakymas: „Norėdamos atrakinti paslaptinę duris, jūs turite padeklamuoti eilėraštį“.

– Eilėraštį? Reikia mokėti atmintinai? Na, čia jau per daug panašu į šeštadieninę

Monika Krunkaitytė sukūrė įdomią pasaką.

Asmeninio albumo nuotr.

Dėl tokio gražaus katinuko tikrai buvo verta stengtis...

Jono Kuprio nuotr.

mokyklą. Mokytoja visada mums sako, kad turime mokėti eilėraščių atmintinai, kitaip nežinosime, kokia graži lietuvių kalba.

Gerai, kad mes su Taira abi mokėjome po eilėraščių. Pradėjome garsiai deklamuoti, viena į kitą žiūrėdamos. Žodis po žodžio, ir buvo taip gražu, kad net pačios nepamatėme, kaip durys atsivėrė... Mes ėjome vis sakydamos žodžius, o štai ir katinėlis jau mūsų rankose. Glostėme jo kailiuką, o jis murkė sau laimingas.

Einant mums vis skambėjo gražūs žodžiai, lyg daina. Pasirodė visai kiti pasauliai. Ir kuo toliau ėjome, tuo buvo gražiau ir įdomiau...

Mes su Taira iki šiol nežinome, ar tikrai taip buvo, ar ne. Ar tos durys buvo, ar mes tik sapnavome? Ar aš sapnavau sapną, kuriame su Taira išgelbėjome kačiuką su... eilėraščių? Ar mokytoja man tik uždavė parašyti pasaką, ir aš viską pati sugalvojau?

O ar yra tokie žodžiai, kurie atidaro duris, atspėkite jūs...

Jurgio Didžiulio koncertas Bostone:

kas yra lietuvis?

Muzikantas Jurgis Didžiulis stabtelėjo Bostone.
Rimos Girniuvienės nuotr.

Susirinkusieji labiausiai norėjo šėlti ir smagintis su Jurgiu Didžiuliu.

Simonos Minns nuotr.

SIMONA MINNS

Birželio mėnesį JAV lietuvių bendruomenių kasdienybė buvo gerokai nuspalvinta muzikanto Jurgio Didžiulio apsilankymų ir koncertų. Jurgis Didžiulis yra dainininkas, prodiuseris, aktyvistas, kartu su grupe „Inculto“ dalyvavo 2010-ųjų metų Europos dainų konkurso „Eurovizija“ finale.

Muzikantas, kaip vienas iš kviestinių svečių, dalyvavo XV Lietuvių tautinių šokių šventėje Baltimorėje. Prieš šventę Jurgis užsuko ir į Rytinę pakrantę – Bostoną. Koncertas vyko birželio 24 d. Bostono lietuvių piliečių klube. Šiltą ir gražų penktadienio vakarą klubo salė prisipildė sausakimša. Šeimos su vaikais, jaunas ir vyresni žmonės – visų kartų lietuviai ir jų draugai sugūžėjo pasilinksinti.

Nors Jurgis buvo paruošęs visą paskaitą apie tai, ką reiškia būti lietuviu, dalijosi savo patirtimi, kai jis lankė lituanistinę mokyklą, susirinkusieji labiausiai norėjo šėlti ir smagintis. Man pačiai atrodė, kad Jurgio paskaita koncerto pradžioje pasirodymui suteikė svorio ir prasmės. Jurgis kalbėjo nuoširdžiai, nuolat užduodamas klausimų susirinkusiems, bandydamas nukreipti žmonių dėmesį į pilietiškas aktualijas.

Pagrindinė žinutė buvo tai, kad mes turime suiformuoti savo asmeninį, niekieno neįtakotą atsakymą į klausimą – ką man reiškia būti lietuviu ir kas yra lietuvis? Jurgis vis paminėdavo individualų ir pozityvų požiūrį bei jo svarbą. Pozityvumo Lietuvoje itin stinga, tad ši žinutė man pasirodė graži ir paprasta, nors ir gana paviršutiniška tokiais plačiais tematikais. Deja, Jurgiui vis verčiant skaidres ir bandant nukreipti žmonių dėmesį į tautinę diskusiją, auditorija prašyte prašė būti palinksminama ir pašokdinama.

Jurgiui užvertus paskutines skaidres, žmonės paskubomis nėrė į koncerto smagumus. Klausytojai lipo ant scenos, džiaugėsi kalbindami Jurgį. Vaikai sukosi rateliuose ir lakstė aplink salę. Koncertas priminė šeimynišką „baliuką“. Jurgis atliko šaunų darbą, pašokdinęs daugiau kaip šimto žmonių kompaniją tik su elektrine gitara, bosiniu pedalu ir savo balsu. Vienam muzikantui ant scenos visad nemažas iššūkis išjudinti žmones be ritmo sekcijos užnugario. Visi neabejotinai sutiko, kad Jurgis yra puikus „šoumenas“, scenos žmogus, artistas su puikiais muzikiniais sugebėjimais.

Į koncertų turą JAV jį pakvietė – Šokių šventės organizatoriai. Koncertinio turo partneriai ir rėmėjai – „Global Lithuanian Leaders“, Lietuvių Fondas, Jaunimo reikalų departamentas ir Pasaulio lietuvių jaunimo sąjunga. Koncertą Bostone organizavo JAV Bostono Lietuvių Bendruomenė, vadovaujama Rimos Girniuvienės.

Koncertą Bostone organizavo JAV Bostono Lietuvių Bendruomenė, vadovaujama Rimos Girniuvienės (d.). Kairėje – JAV Lietuvių Bendruomenės Naujosios Anglijos apygardos pirmininkė Regina Balčaitienė.

Ambasadoriai raginami susitelkti naujiems iššūkiams

Atkelta iš 1 psl.

Jis pabrėžė, kad pastarieji įvykiai Nicoje ir Turkijoje parodė, kad reikia sustiprinti tiek vidinę, tiek nacionalinę reagavimo į krizes sistemą, nes nuo to priklauso ne tik diplomatinės tarnybos, bet ir visos valstybės autoritetas. L. Linkevičius pažymėjo, kad diplomatinei tarnybai kaip niekada aktualūs išlieka saugumo, ekonominės diplomatijos, pagalbos Rytų kaimynėms, energetinės nepriklausomybės ir partnerystės su strateginiais partneriais stiprinimas.

Vilniuje susirinko Lietuvos diplomatinis korpusas.

D. Labučio nuotr.

„Turime užtikrinti, kad NATO Varšuvos susitikimo rezultatai būtų visiškai įgyvendinti, turime stiprinti atgrasymo priemones Baltijos regione ir plėtoti bendradarbiavimą su savo draugais ir strateginiais partneriais – Šiaurės ir Baltijos šalimis, JAV, Vokietija, Jungtine Karalyste, Lenkija, Prancūzija ir kitomis valstybėmis“, – sakė ministras.

L. Linkevičius pabrėžė, kad būtina įgyvendinti Lietuvos sinchronizaciją su ES energetiniais ir transporto tinklais ir stiprinti Lietuvos, kaip transporto centro, galimybes, ypač per Klaipėdos uostą.

Kalbėdamas apie Jungtinės Karalystės (JK) pasitraukimą iš ES, ministras pažymėjo, kad svarbiausias uždavinys artimiausiu metu – įvertinti politinį ir finansinį poveikį, išlaikyti ir stiprinti glaudžius ekonominius ir saugumo ryšius su JK ir ypač atsizvelgti į lietuvių bendruomenės interesus.

„Liko kiek daugiau nei metai ne tik iki moderniosios Lietuvos diplomatinės tarnybos, bet ir atkurtos Lietuvos Šimtmečio. Tai ne tik iššūkis, bet ir didelė galimybė mums visiems skatinti lietuvius, ypač užsienio lietuvių bendruomenes, interaktyviai ir išradingai pristatyti modernią Lietuvą ir mūsų pasiekimus, kuriais mes galime ir turime didžiuotis“, – sakė ministras.

URM info

SKAUTYBĖS KELIAS

Redaktorė Aušra Jasaitytė-Petry • 8830 Magnolia Court • Orland Park, IL 60462 • El. paštas: ausra67@sbcglobal.net

Kun. Algis Baniulis SJ pašventino skautų kryžių.
Jūratės O'Brien ir Taiydos Chiapetta nuotraukos

„Nerijos“ tunto sesės jūreivės Maja Chiapetta, Simona Pranaitytė, tn. Taiyda Chiapetta ir Ariana Chiapetta.

Apie skautų kryžiaus reikšmę pasakojo Kristina Vaičikonienė. Šalia – Dalė Gotceitienė (v.) ir Alė Namikienė.

Lietuvių skautų kryžiaus šventinimas

ALĖ NAMIKIENĖ

„Kai pamatysite šį kryžių, prisiminkite tuos brolius ir seses, kurie jus išmokė žaisti skautišką žaidimą ir sekti pačius svarbiausius kelio ženklus – Dievui, Tėvynei ir artimui“, – sakė s. fil. Kristina Vaičikonienė š. m. birželio 26 d., šventinant lietuvių skautų kryžių Pasaulio lietuvių centro, Lemonte, kryžių kalnelyje.

Šventė pradėta šv. Mišiomis Pal. Jurgio Matulaičio misijoje. Įneštos skautų vienetų vėliavos, skaitymus skaitė s. Rasa ir v. s. fil. Donatas Ramanauskai, šv. Mišias atnašavo ir po jų kryžių šventino Pal. Jurgio Matulaičio misijos kapelionas Algis Baniulis SJ.

Kryžių kalnelį supančių medžių paunksmėje susirinko didelis būrys skautų ir svečių. Apeigoms vadovavo „Per skautybę – lietuvybei“ knygos administratorė, kryžiaus projekto iniciatorė ir vadovė v. s. Dalė Gotceitienė. Kryžiaus kūrėjas ir statytojas s. dr. Romualdas Povilaitis atlydėjo kun. A. Baniulį SJ, ir šventė pradėta giesme „Marija, Marija“. Kryžiaus papėdėje v. s. Sofijai Jelionienei, s. Kristinai Vaičikonienei ir v. s. Alei Namikienei uždegus Dievui-Tėvynei-Artimui žvakes, kun. A. Baniulis pašventino skautų kryžių, ir tada, ilga, gražia juosta apjuosiant mūsų kryžių, galingai suksambo „Lietuva brangi“. Kristina Vaičikonienė savo žodyje nusakė šio – mūsų kryžiaus tikslą: „Prisiminkite: kas jus išmokė pastatyti palapinę? Pažinti augalus Rake? Valdyti burlaivį? Kepti blynus ant laužo? Dainuoti lietuviškas dainas? Išsikasti partizano slėptuvę miške? Žinokit ir jūs, kurie dabar aktyviai skautaujate ir vadovaujate, kad jūs esat ta sesė ir brolis, kurį šis kryžius primins kitiems. Šis kryžius pastatytas mus visus įamžinti“.

„Sutelk mus, Viešpatie, būrin...“ – giesmė baigiame apeigas.

Šventė tęsiasi skautams ir gaušiams svečiams susirinkus pietums Ateitininkų namuose. Džiugi šventė.

Skautai prie savo kryžiaus birželio 26 d. Pasaulio lietuvių centre, Lemont, IL.

Triukšmingu „Ilgiausių metų“ sveikinam Dalė Gotceitienę, tą dieną švenčiančią savo gimtadienį. Be to, jai, išvykstančiai gyventi į Floridą, už ypatingus darbus Lietuvių skautų sąjungai, skaučių seserijai, „Aušros vartų“ tuntui, nuoširdų ačiū išsakė „Aušros Vartų-Kernavės“ tunto vadovės, baltų rožių puokštę įteikė „Sofijos Čiurlionienės“ vyr. skaučių būrelio vadovė s. Zita Baltramonaitytė, v. s. fil. Ritonė Rudaitienė džiaugėsi tardama ačiū Dalei už patirtą tikrą skautišką draugystę, kai ji tuo pačiu metu buvo „Kernavės“ tunto tuntininkė.

Išplatinus visą 2015 m. išleistos „Per skautybę – lietuvybei“ knygos laidą, visos pajamos paskirtos Rako stovyklavietei ir skautų kryžiaus pastatymui. 3 000 dol. buvo įteikti v. s. fil. Donatui Ramanauskui, kuris yra vienas iš komiteto narių, ruošiančių Rako stovyklavietę X Tautinei stovyklai. Ta pačia proga ir „s. Juzės Daužvardienės“ vyr. skaučių būrelis, vadovaujamas v. sl. Aldonos Urbienės, Rako stovykla-

vietei įteikė 2 000 dol. auką. Po kryžiaus šventinimo likusį pelną – 650 dol. – skiriame LSS Archyvo/muziejaus paramai.

Nuoširdus ačiū visiems šventėje dalyvavusiems, šventės mecenatams – s. Ritai ir v. s. Romui Fabijonams, fil. Dailai ir fil. Juozui Liubinskams, Vidai Maleiškienei, Janinai Miknaitienei, vyr. sk. Irmui ir v. s. Gediminui Deveikiams ir visiems aukotojams. „Draugui“ ačiū už šventės reklamą, v. s. fil. Renatai Ramanauskaitei-Borucki – už gražiai paruoštus skelbimus, Pasaulio lietuvių centro vadovybei – už šventės skelbimus centro žinių puslapyje. Mūsų tuntininkams – „Aušros vartų-Kernavės“ v. s. fil. Renatai Borucki, „Lituanicos“ s. fil. Vyteniui Lietuvninkui, „Nerijos“ j. v. s. fil. Taiyda Chiapetta – nuoširdžiausias ačiū už Jūsų darbą ir pasiaukojimą lietuviškajai skautybei.

***

Pašventinę skautų kryžių užver-

čiame „Per skautybę – lietuvybei“ knygos paskutinį puslapį. Knygos rengėjų ir leidėjų vardu tariu nuoširdų ačiū už pirmąsias šimtines, gautas vos knygelei pasirodžius – Onai Adomaitienei, Gintui Taorui, Richard ir Agnes Gagnon, Gediminui ir Jessie Namikams, Hartfordo lietuviams skautams, Gilandai ir Kaziui Matoniams, Alfonsai Pažiūrienei. Knygos sutikimo sueigoje (2015.11.01) buvome pagerbti LR generalinio konsulo Čikagoje Marijaus Gudyno su šeima, „Draugo“ vyr. redaktorės Ramunės Lapas, Draugo fondo pirmininkės s. Marijos Remienės, Vydūno fondo tarybos pirmininko s. fil. Romualdo Viskantos dalyvavimo. Širdingas ačiū Ritonei Rudaitienei, Raimundui Lapui, Sofijai Jelionienei už nepaprastus straipsnius „Drauge“, taip pat „Draugo“ redakcijos nariams už tuos ypatingus knygos skelbimus, Ramunei Kubiliūtei, padovanojusiai knygą Martyno Mažvydo bibliotakai. Ačiū, ačiū.

Kaip Lietuvoje sukurti daugiau gyvybės mokslų startuolių?

ALGIRDAS ZAILSKAS

Pasaulio lietuvių jaunimo susitikime (kuris vyko Plungėje liepos 8–10 dienomis) išsivystė įdomi diskusija – ką daryti, kad Lietuvoje gyvybės mokslų srityje būtų kuriama daugiau startuolių (angl. start-ups). Diskusijos dalyviai taip pat kalbėjo apie būtinybę universitetų stalčiuose gulinčias mokslines studijas paversti visuomenei ir ekonomikai naudingais projektais.

Verslininkas: Lietuvoje labai sunku rasti bendradarbiauti linkusių gyvybės mokslų atstovų

Verslininkas Ernestas Žvaigždinas 2014 metais pradėjo vystyti startuolį „Asound“. Tai mobiliems telefonams kuriama programėlė (angl. app), leidžianti iš žmogaus balso tembro preliminarai nustatyti gerklų vėžio riziką. Žvaigždinas pranešimo metu iš auditorijos pasikvietė 15 metų jaunuolį, į telefoną suvedė kelis jo asmeninius duomenis ir įrašė jaunuolio garsiai tariamą: „aaa...“. Įrašytas balsas buvo palygintas su duomenų bazėje esančiais sergančių ir sveikų pacientų duomenimis. Programėlė telefone pateikė atsakymą, kad minėto jaunuolio sirgimo tikimybė yra labai maža.

Vienas pagrindinių šaltinių, kuriais remiamasi kuriant „Asound“, yra Lietuvos sveikatos mokslų universiteto profesorius Virgilijaus Ulozo tyrimai. Taigi, minėto startuolio idėja gimė universitete, o Žvaigždinas, gerai išmanydamas mobiliųjų aplikacijų kūrimą, bendradarbiauja su akademikais ir bando šį projektą komercializuoti.

Kūrėjai tikisi, kad „Asound“ taps pasauliniu projektu. Visgi labiausiai koncentruojamasi į neišsivysčiusias Afrikos ir Azijos šalis, kuriose žmonėms labai sunku patekti pas daktarą (jis dirba per toli arba pas gydytoją sunku patekti dėl didelės eilės).

Verslininko teigimu, gerai, kad Lietuvoje statomi mokslo ir verslo bendradarbiavimo centrai („Santakos slėnis“ Kaune, „Santaros slėnis“ Vilniuje), kurie ypač skirti praktiškam mokslo panaudojimui. Todėl tiems, kurie ateityje norės įkurti gyvybės mokslų startuolius, turėtų būti lengviau – naujų idėjų verslui galbūt ieškosime minėtuose centruose ir atsiras geresnė darbo kultūra komercializuojant mokslą.

Kita vertus, vystant naują verslo idėją labai svarbus yra santykis su mokslininku, kuriam ta idėja priklauso. Žvaigždino nuomone, Lietuvoje labai sunku rasti mokslininkų gyvybės moksluose, kurie linkę bendradarbiauti ir būti atviri. Jie taip pat išskirtinai susitelkę į mokslinį darbą, o ne į komercializaciją. Pranešėjas mano, kad tokia problema būdinga ypač Lietuvai, nes nėra įprasta projektus paversti komerciniais, nesusiformavusi reikalinga kultūra. Todėl sukurti sąjungą tarp mokslo ir vadybos kol kas lieka didžiuliu iššūkiu.

Žvaigždino nuomone, universitetuose trūksta laisvės įgyvendinant gyvybės mokslų projektų komercializavimą, o patiems mokslininkams stinga noro bendrauti su verslu. Iš verslo pusės taip pat trūksta žmonių, sėkmingai galinčių įgyvendinti tokius projektus tarptautiniu mastu. Taip pat reikalingi patyrę specialistai, kurie gali atskirti, kuriuos mokslinius projektus verta paversti komerciniais ir su kuriais geriau neprasiidėti.

Profesorius: mokslininkui privalu savo žingeidumą tenkinti valstybės lėšomis

Vilniaus universiteto Biochemijos instituto profesorius Rolandui Meškiui nepatinka nuomonė, kad Lietuvoje mokslas turi būti labiau komercializuotas. Jis mano, kad pats mokslas turi būti daug stipresnis, tuomet atsiras daugiau idėjų. Taip pat reikia išmokyti vykdyti patentavimo procesą universitetuose. Profesorius taip pat mano, kad Lietuvoje dažnai reikalaujama, bet nėra paskatų. O geriausias skatinimo būdas, anot jo, yra didesnis universiteto ir mokslininko finansavimas.

Profesorius Meškys labai mėgsta apibūdinimą, jog mokslininkas yra „žmogus, savo žingeidumą tenkinantis valstybės lėšomis“ ir pripažįsta, jog šio supratimo šaknys glūdi tarybiniuose laikuose. Profesorius taip pat teigia tiesiogiai neprisiidėjęs nei prie

Diskusijos dalyviai (iš k.): Ernestas Žvaigždinas, Laimutis Abeciūnas, profesorius Laimonas Griškevičius, Rolandas Maskoliūnas (moderatorius), Solventa Krakauskaitė, profesorius Rolandas Meškys ir Gediminas Pranevičius.

vieno Lietuvos biotechnologijų srities startuolio atsiradimo.

Gerbiu profesoriaus Meškio mokslinę veiklą, tačiau manau, kad minėtas mokslininko apibūdinimas yra sunkiai suprantamas prie vakarietiškos darbo ir bendravimo kultūros pripratusiems pasaulio lietuviams. Manau, kad požiūris, jog už mokslinį darbą, nepriklausomai nuo rezultato, garantuotai sumokės valstybė, neskatina konkurencijos ir pakankamo mokslo vystymosi tempų.

Startuolis – tai ne tik „auksinė“ idėja

Vilniaus universiteto ligoninės Santariškių klinikų gydytojas, profesorius Laimonas Griškevičius teigia, jog daugelis, galvodami apie žodį startuolis, įsivaizduoja greitai rezultatą pasiekiančius jaunos žmones. Tačiau mokslininkams, kurie pardavė šiuo metu medicinoje ypač aktualias idėjas (susijusias su imunoterapija ir modifikuotais limfocitais, kurie šiuo metu yra priešvėžinės medicinos priešaky) šiuo metu yra apie 70 metų. Todėl reikia suprasti, kad startuolis nėra paprastas procesas, susijęs su koku nors vienu žmogumi, na nebent mokslo idėja būtų „auksinė“. Tačiau reikia sunkiai ir ilgai dirbti, kad minėta idėja būtų įgyvendinta ir tam reikia daugybės procese dalyvaujančių įvairių kompetencijų žmonių.

Talentingus žmones šalyje išlaikyti sunku

Los Angeles startuolyje „Neural Analytics“ dirbanti Solventa Krakauskaitė pastebi, kad Lietuvoje yra daug talentingų ne tik studentų, bet ir praktikoje dirbančių žmonių, tačiau problema ta, kad šalis nesusugeba jų išlaikyti. Lietuviai nemažai startuolių yra įkūrę Silicio slėnyje ar net Australijoje, kur verslo ekosistema jau seniai sukurta, ypatingai gyvybės moksluose. Lietuvoje gyvybės mokslų sritis yra dar pakankamai nauja ir šiuo metu tobulėjama tiek teisės srityje, tiek ir komercializavimo klausimais.

Verslininkai, šiuo metu Lietuvoje bandantys komercializuoti mokslo idėjas, dar yra labai jauni. Dalis jų išvažiuoja patirties pasisemti į užsienį ir grįžę bando įgyvendinti idėjas. Deja, dažnai grįžę į Lietuvą, jie susiduria su verslo ekosistemos trūkumu, kurią pilnai sukurti prireiks laiko. Kita vertus,

Krakauskaitė gerai vertina tai, jog Lietuvoje patirties semiamasi iš gerų tarptautinių pavyzdžių.

Kuo skiriasi Lietuvos ir JAV startuoliai?

Paprastai Solventos Krakauskaitės palyginti lietuviškas „start-up“ kompanijas su amerikietiškomis. Panekovės teigimu, sėkminguose JAV startuoliuose (Krakauskaitė dirba viename iš jų) viskas prasideda nuo komandinės kultūros ir darbuotojai labai skatinami aistringai atlikti savo darbą. Lietuvoje žmonės kartais turi idėją, tačiau startuolyje nesusikuria vidinės kultūros. O gera vidinė kultūra ypač reika-

Verslininkas Ernestas Žvaigždinas pristato savo startuolį „Asound“

A. Zailsko nuotraukos

linga naują produktą kuriantiems darbuotojams.

Kiekvienas „Neural Analytics“ darbuotojas jaučiasi kompanijos savininku ir direktoriumi. Firmoje taip pat skatinama stipri komandinė dvasia ir nebijojimas suklysti. Tokių asmeninių savybių ugdymo Lietuvoje turbūt nėra. Lietuvoje startuolio vystymuisi dažnai kenkia per didelis vieno ar kelių žmonių ego.

Valstybei padedant, tobulėti turi tiek verslas, tiek ir universitetai

Deja, klausantis universitetų ir verslo atstovų diskusijos susidarė įspūdis, kad Lietuvoje atotrūkis tarp verslo ir mokslo yra dar labai didelis. Verslui trūksta kompetencijos įgyvendinti naujus tarptautinio lygio projektus, o universitetams – aiškios sistemos, kaip verslininkai su jais galėtų dirbti. Nes vos kelių bendradarbiauti su verslu pasiruošusių mokslininkų (apie kuriuos kalbėjo Ernestas Žvaigždinas), sparčiai Lietuvos gyvybės mokslų verslo ekosistemos plėtrai neužteks.

Bernardas Bučas – išnires iš šešelio

Pasitinkant Saulutės Genovaitės Markauskaitės naują knygą

Bernardas Bučas. Inteligentų klubas. 1930. Faniera. 54x90 cm.

RAIMUNDAS MARIUS LAPAS

Bernardas Bučas (1903–1979)... Kas jis? Žymus skulptorius, Salomėjos Nėries vyras ... Primirštas ... neįvertintas. Neįvardytos jo skulptūros puikuoja miesto aikštėse, vestibuluose, kapinėse... B. Bučas yra sukūręs išties meną šedevrų galeriją. Pagrindiniai kūriniai knygoje pateikti iliustracijomis ir trumpais komentarais. Skulptorius kūrė tik iškiloms asmenybėms bei svarbiems įvykiams pažymėti: tai – karalius Mindaugas, Vytautas Didysis, A. Smetona, Liudvika ir Stanislovas Didžiuliai, Juozas Tumas-Vaižgantas, Gabrielė Petkevičaitė-Bitė ir daugelis kitų. Iš asmeninių archyvų bei prisiminimų sužinosime, kaip būsimasis skulptorius skynėsi kelią į meno pasaulį... Jo pažintis su S. Nėrimi, jų meilė, vestuvės Paryžiuje, karo negandos... Neskelbti asmeniniai laiški, pokalbiai ... Likimo vingiai po S. Nėries mirties ... Ir išlikę pėdsakai iki šių dienų ... Ši knyga leis naujai žavėtis skulptoriaus B. Bučo menine kūryba bei susipažinti su jo rūsčia gyvenimo tikrove.

Knygos pratarmė

Aušrininkas dr. Jonas Šliūpas su savo šeima prie Adomaičio Šerno paminklo Lietuvių tautinių kapinių Čikagoje 25 metų minėjime, 1936 m. (berniukas su JAV vėliava – Vytautas Šliūpas, tebegyvenantis Californijoje).

Nepasotinamas alkis spausdintam lietuviškam žodžiui mane kartais veda keisčiausiais keliais. Sužinojęs, kad netrukus rinkoje pasirodys knyga apie skulptorių Bernardą Bučą, per „klausučių ulytėles“ susiradau jos sudarytoją – Saulutę Genovaitę Markauskaitę. Paskambinau ir pasakiau, kad asmeninėje kolekcijoje turiu 1930 m. Bernardo Bučo paveikslą „Inteligentų klubas“ su dedikacija kitoje pusėje: „Autoriaus dovana Panevėžio ‘Žiburėlio’ loterijai neturtingiems mokiniams mokslą padėti rengti. 1930 m. vasario 23 d. Panevėžy.“ Galvojau – gal norėtų panaudoti knygoje – jei dar nevelu. Autorė apstulbo: „Jūs man pasakėt neįtikėtiną naujieną. Bučo dėstytojas Zikaras visada ragino savo studentą tapti dailininku, bet jis pasirinko skulptoriaus dailią. Apart tėvo tapyto portreto, nežinoma nė viena Bučo drobė. Įspėsiu spaustuvę, kad stabdytų knygos spausdinimą, nes tai, ką Jūs turite, yra unikumų unikumas ir būtina, kad šis darbas patektų į knygą“. Su foto-grafo Jono Kuprio pagalba kitą savaitę nuotrauka jau keliavo į Lietuvą. Bendrų pastangų rezultatas puikuoja knygos 404–405 puslapiuose.

* * *

Nepasakyčiau, kad S. Markauskaitės 430 psl. knyga istoriniu požiūriu yra kruopščiai parengta. Tačiau turinys labai spalvingas. Skaitosi lengvai, tarsi romanas. Čia rasime Salomėjos ir Bernardo giminių atsiminimus. Knygoje nemažai sąsajų ir su lietuviškąja išeivija JAV. Nors daug kam jau žinomos (iš kn. „Ką laumės lėmė“, Čikaga, 1965), tačiau itin įdomios populiarūs išeivių rašytojos Petronėlės Orintaitės draugystės su S. Nėrimi akimirkos (Orintaitė dalyvavo Salomėjos ir Bernardo civilinėje santuokoje Paryžiuje). Šmaikštūs ir kito kaliforniečio publicisto, žurnalisto, trečiafrontininko Bronio Railos atsiminimai apie Salomėją. Bet pastebėjau knygoje ir netikslumų. Šio straipsnio-recenzijos rėmuose norėčiau šį tą atitaisyti, papildyti. Tikiuosi, kad knygos sudarytoja dėl to nesupyks!

Pašto ženklai – mitas ar tikrovė?

Ištrauka iš knygos: „1924 m. buvo paskelbtas konkursas lietuviškų pašto ženklų projektui sukurti. Bernardas nutarė dalyvauti ir jame. Vėl dviem savaitėms užsitarė savo kambaryje, neįėjo į gimnaziją ir piešė, projektavo. Užtraukęs langų portjeras, darbavosi dieną ir naktį. Darbas buvo labai smulkus, grafiškas, kruopštus, juolab neturint reikalingų įrankių ir padidinamojo stiklo. Užbaigęs darbą, priėjo prie lango, atitraukė užuolaidas ir nesuprato, kodėl tamsu – juk diena ... Pasirodo – jis apako. Kambaryje ir už lango – naktis. Ilgas ir įtemptas darbas prieblandoje paveikė akis. Bernardas Bučas išsigando: Nejaugi teks gyventi tamsoje, juk dar tik pati jaunystė – 21 metai? Dar mokosi gimnazijoje, nori mokytis, trokšta žinių, pamatyti pasaulį, svajoja apie menininko ateitį... Vėliau gydėsi, jaunystė nugalėjo, ir Bernardas pasveiko. Išsiuntė darbo projektus į Vilnių, liko nekantriai laukti rezultatų. Pasiekusios žinios nudžiugino – projektas laimėjo tris pirmąsias ir vieną antrąją premijas iš keturių buvusių“.

Skaitau ir galvoju – į kokį Vilnių? Tuomet mūsų sostinė buvo okupuota! Lenkai su Lietuva nutraukė tiek diplomatinis, tiek pašto ryšius. Nuo 1919 metų Lenkijoje (taip pat ir Wilno mieste) buvo naudojami tik lenkiški pašto ženklai, kuriuos kūrė patys lenkai dailininkai. Be to, 1919–1939 m. Lietuvos Pašto valdyba buvo išsikūrusi Kaune, o ne Wilno!

Knygos 386 psl. atspausdintos dešimties

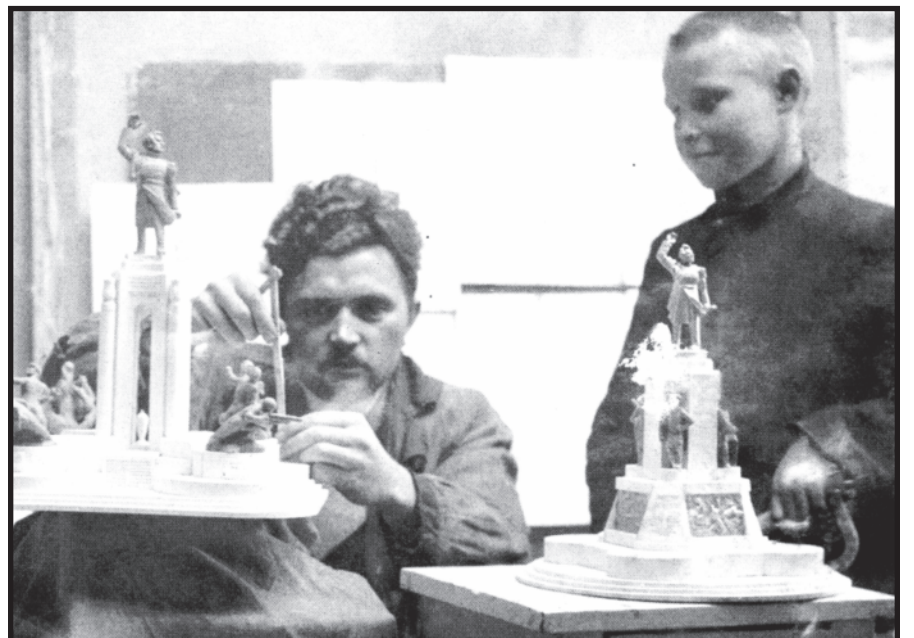

Bernardas Bučas. Salomėjos Nėries skulptūra – kapas Kaucho Petrašiūnų kapinėse. Likimo ironija: po šešerių metų greta perkeltų S. Nėries palaikų amžino poilsio atgulė nukankintas kun. Ričardas Mikutavičius 1935–1998.

Alberto Švenčionio nuotr., 2003 m.

Lietuvos Pašto valdybos išleistų ženklų nuotraukos su užrašu: „Bernardo Bučo lito ir lietuviškų pašto ženklų kolekcija, užėmusi konkurse pirmąją vietą. Nuotr. iš asmeninio Onutės Bučienės archyvo.“ Litų – nei metalinių, nei popierinių čia nematome, keturių iš dešimties ženklų autorystė diskutuotina, o du ženklai tikrai sukurti Bučo, į iliustraciją nepateko. O ir metai ne tie – minimi Bučo ženklai („Vyčio kryžius ažuolo vainike“) buvo išleisti 1927 metais.

Štai įrodymas. Knygos „Paštas Lietuvoje 1918–1940 metais: Valstybės pašto kūrimas ir veikla, ženklų leidyba“ (Vilnius, 2014 m.) sudarytoja Julija Normantienė tvirtina, jog „1927 m. sausio 14 d. Pašto valdyba išleido aplinkraščių, kuriuo informavo pašto įstaigas apie išleistus naujus pašto ženklus su piešiniu ‘Vyčio kryžius ažuolo vainike’. Aplinkraštyje buvo nurodyti tokie ženklų nominalai ir spalvos: 2 ct. – geltonas, 3 ct. – tamsiai rudas, 5 ct. – žalias, 10 ct. – violetavas, 15 ct. – šviesiai raudonas, 25 ct. – tamsiai mėlynas“. Be to, aplinkraštyje užsimenama, kad ženklai išleisti vietoj besibaigiančių senų, o jų dailininkas – Bernardas Bučas (236–237 psl.). Normantienė taipogi pažymėjo, jog 1929 m. trys Bučo sukurti nominalai – 5, 15 bei 30 centų – buvo atspausdinti pa-

Bernardas Bučas (k.) prie maketų, apie 1931–1932 m.

Asmeninio Onutės Bučienės archyvo nuotr.

kartotiniai, tik jau „Spindulio” spaustuvėje. (241 psl.). Laida buvo pakartota 1931–1932 m., bet be 5 ct. nominalo (246 psl.). 1933 m. trys Bučo sukurti pašto ženklai – 2 ct., 10 ct., ir 15 ct. – atspausdinti dar kartą (248 psl.).

Markauskaitės knygos 47 psl. tvirtinama, jog: „Lietuvoje tais pačiais [1927] metais Bernardas Bučas pateikė projektą jubiliejinių pašto ženklų konkursui. Čia jam pavyko laimėti I ir II premijas.” Lietuvos Nacionalinio muziejaus darbuotoja Normantienė mano kiek kitaip: „Pašto valdyba 1928 m. vasario 10 d. aplinkraščiu pranešė apie Nepriklausomybės 10-osioms metinėms išleidžiamus 5, 10, 25, 50, 60 centų ir 1 lito vertės ženklus, tačiau konkrečios pardavimo dienos nenurodė. Aplinkraštyje pasakyta, kad gautus ženklus įstaigos turi pardavinėti nuo jų gavimo dienos. Kataloguose nurodomos datos – vasario 15 d. arba vasario 16 d. – yra sąlyginės. 1928 m. vasario 25 d. Šaltinis, pranešęs skaitytojams apie išleistus Nepriklausomybės 10-ųjų metų paminėjimo ženklus, jų autoriais įvardijo Bernardą Bučą ir Joną Binderį, nenurodydamas, kuris kurį piešinį darė. Katalogai nurodo skirtingus ženklų piešinių autorius, tuo tarpu autorystę rodančių dokumentų archyvuose rasti nepavyko. Kataloge ‘Michel Europa – Katalog Ost’ (München, 1981) rašoma, kad ženklų su A. Smetonos portretu ir simboliniu kovų už laisvę piešiniu autorius – dailininkas J. Binderis, su simboliniu laisvės piešiniu – dailininkas B. Bučas. Vėlesniuose katalogo leidimuose ženklų autoriai nenurodyti. Katalogas ‘Lietuvos pašto ženklai: Nepriklausoma Respublika (1918–1940)’ nurodo, kad A. Smetonos portreto autorius – dailininkas B. Bučas, simbolinio laisvės piešinio dailininkas J. Binderis, o simbolinio kovų už laisvę piešinio autorius nežinomas” (236 psl.).

Grįžtant prie 386 psl. iliustracijos. 10-asis čia pavaizduotas ženklas buvo Bernardo Bučo suprojektuotas „Vytis ažuolo lapų vainike” iš didesnio nominalo pašto ženklų serijos, išleistos 1927 m. gruodžio 23 d. Be čia matomo 1 lito nominalo – (pilkšvai žalias/pilkšvas), skulptorius sukūrė ir 3 bei 5 litus (3 litai – violetinis/blyškiai žalias, 5 litai – rudas/rusvai pilkas). Tai nurodo Julija Normantienė minėtoje knygoje (255 psl.).

Lito autorius – ne B. Bučas

Markauskaitės knygoje pasitaiko ir daugiau klaidų: „1923 m. rudenį Lietuvoje buvo paskelbtas konkursas lietuviško lito projektui sukurti. Bernardas Bučas, gimnazistas, nesimokęs dailės, ryžosi jame dalyvauti. Dviem savaitėm užsidarė savo kambaryje, nėjo į pamokas, tik dirbo, daug naktų projektavo. Šiame konkurse Bernardas laimėjo didžiulę pirmąją premiją. Atsiskleidė jo neeiliniai gabumai ir darbštumas” (44–46 psl.).

Popieriniai banknotai – Bučo? Vėl pasitelkiame žinovus. Anot Arūno Dulckio ir Juozo Galkaus, knygos „Lietuvos banknotai/Lithuanian Banknotes” (Vilnius, 2002) autorių, pirmuosius banknotus 1922 m. suprojektavo Adomas Varnas, kiek vėliau apyvartoje pasirodė Viliaus Jomanto (1924), Adomo Galdiko (1924, 1928, 1929, 1930, 1938), Antano Žmuidzinavičiaus (1927) banknotai. Šiame gausiai iliustruotame 244 psl. „Lietuvos banko” išleistame albume nėra nei žodelio apie Bernardą Bučą. Apie Bučo „litus” nerasime ir muziejininkės Rūtos Kuncienės 176 psl. knygoje „Lietuvos pinigai” 1915–

1941 (Vilnius, 1995) ar buvusio monetų kalyklos Kaune vedėjo Jono K. Kario 255 psl. knygoje „Nepriklausomos Lietuvos pinigai” (New Yorkas, 1953).

Neįtikėtina ir tai, kad Bučas būtų sukūręs metalinius litus-monetas. Štai Arūno Dulckio, Juozo Galkaus bei Stanislovo Sajausko knygoje „Lietuvos monetos/Lithuanian Coins” (Vilnius, 2006) rašoma: „Lietuviškų monetų kūrimo pradžia 1923 m. skulptorių Juozo Zikaro, Antano Aleksandravičiaus grafiniai projektai. Monetų įstatymą Seimas priėmė 1924 m. birželio 20 d., suteikdamas valstybės išdui teisę kaldinti ir leisti į apyvartą metalinius pinigus. Kartu pavesta skulptoriui Juozui Zikarui kurti būsimų monetų projektus (113 psl.)... Pirmosios Lietuvos Respublikos monetos nukaltos 1925 m. Didžiojoje Britanijoje: Londone – sidabrinės 1, 2 ir 5 litų, Birminghame – bronzinės 1, 5, 10, 20 ir 50 centų... Prireikus papildyti apyvartinių monetų atsargas, 1936 m. nutarta monetas kaldinti Lietuvoje. Kaune, Miško g. 11, ‘Spindulio’ bendrovės patalpose įsteigta moderni kalykla. 1936 m. birželio 3 d. priėmus antrąjį Monetų įstatymą, pradėta monetų kalyba. Iš Londono parsigabentais 1 lito monetų tiražas, taip pat nukaltos naujo dizaino 1936 m. apyvartinės 1, 2 ir 5 varinės monetos, sidabrinės 5 litų moneta su Jono Basanavičiaus profiliu ir 10 litų moneta su Vytautu Didžiojo portretu reverse. Visų monetų autorius – J. Zikaras” (115 psl.). Gaila, jog knygos apie Bučą sudarytoja nepateikė konkrečių dokumentų, patvirtinančių jo dalyvavimą šiuose konkursuose. Bernardo Bučo dėstytojas buvo Juozas Zikaras. Galėjo tarp jų įvykti tam tikrų „nesusipratimų” (o gal net kūrybinių minčių nepiktybinio „pasisavinimo”), tačiau tai jau būtų „trečioji dolerio pusė”, kita istorija!

B. Bučo kūryba pasiekė net Čikagą

Markauskaitės knygoje „Skulptorius Bernardas Bučas” skelbiamas ir faktas, kuris, ko gero, sudomins ne vieną „Vėjų mieste” gyvenantį tėvynainį: „1927 m. mokydamasis Romoje, dalyvavo Čikagos lietuvių paskelbtame konkurse J. Adomaičio-Šerno paminklo projektui parengti. Šio konkurso premija taip pat atiteko Bernardui Bučiui” (47 psl.).

Kas tas Adomaitis – kraštotyrininkė Markauskaitė, deja, skaitytojui nepaaiškina. O jis buvo žymus išėivijos kultūros veikėjas!

Juozas Adomaitis-Šernas (1859 m. rugpjūčio 7 d. Šmuliškėje, Zyplių valsčius – 1922 m. rugpjūčio 5 d. Čikagoje, JAV) – mokslo žinių populiarintojas, publicistas, knygnešys. Baigęs Marijampolės gimnazijos 6 klases ūkininkavo, dirbo tarnautoju Varšuvoje. Nuo 1885 m. bendradarbiavo lenkų laikraštyje „Kraj” (Peterburgas), 1885–1889 m. – leidiniuose „Aušra”, „Lietuviškasis balsas”, „Unija”. 1889–1892 m. žurnalo „Varpas” bendradarbis, 1889–1890 m. redaktorius. 1889–1890 m. gyveno Ragainėje, 1890 m. – Šakiuose, kur nelegaliai toliau rašė beveik visus žurnalo „Varpas” vedamuosius ir poleminius straipsnius, rengė skyrių „Audiatur et altera pars”. 1892–1895 m. Vokietijoje, Bremene dirbo emigracijos biure. 1895 m. emigravo į JAV, čia 1895–1917 m. redagavo Čikagoje leistą savaitraštį „Lietuva”, rašė į žurnalą „Tėvynė”, kt. leidinius, nuo 1910 m. dalyvavo Amerikos lietuvių spaudos draugijos veikloje. Knygoje „Lietuvių išėivija Amerikoje (1868–1961)” (South

Išperkamojo mokesčio vokas, siųstas 1928 m. iš Šilutės į Frankfurtą. Kurios iš šių pašto ženklų sukūrė Bučas, archyvuose esantys dokumentai neatskleidžia. Manoma, kad su Prez. Antano Smetonos portretu.

Boston: „Keleivis”, 1961 m.) Stasys Michelsonas apie jį rašė (kalba netaisyta – R. M. L. pastaba): „Deja, tiek daug apšvietos mūsų liaudžiai davęs, Šernas turėjo baigti savo gyvenimą pavargėliu. Atleistas nuo ‘Lietuvos’, jis neturėjo net iš ko gyventi. Kad neireikėtų jam badauti, buvo susidaręs ‘Šerno Draugų Būrelis’, kuris stengėsi jį paremti.”

Adomaitis-Šernas periodikoje išspausdino apie 2 000 publicistinių straipsnių, pagal kitų tautų autorių veikalus parengė apie 20 mokslo populiarinimo knygų. Rašė įvairiomis žurnalistikos ir publicistikos teorijos bei praktikos temomis. Publicistikoje skelbė tolerancijos, vienybės idėjas, jų laikėsi žurnalistikoje ir visuomeninėje veikloje. „Lietuviškajame balse”, „Varpė” paskelbė straipsnių, skirtų lietuvių literatūros ir kalbos problemoms („Apie mūsų poeziją”, „Audiatur et altera pars”, „Mūsų statrašas” ir kt.).

Gaila, jog Markauskaitė giliau nepasidomėjo Juozo Adomaičio paminklo istorija (beje, knygoje net neradame šio paminklo nuotraukos – R. M. L. pastaba). Štai leidinyje „Lietuvių tautiškos kapinės/ Lithuanian National Cemetery 25 metų jubiliejaus atminties knyga” (Čikaga 1938 m.) būtų radusi ne tik antkapio nuotrauką (psl. 32), bet ir išsamią informaciją apie patį Adomaičio paminklą (28–29 psl.) tiesa, be Bernardo Bučo pavardės (kalba netaisyta – R. M. L. pastaba): „Kuomet mirė ‘Dėdė Šernas’, gyvenęs dideliame varge paskutiniaisiais savo gyvenimo metais, jo kėnas buvo iš pradžių palaidotas advokato F. J. Bagočiaus lote, kur gulį palaidotas advokato brolis Dr. Domininkas Bagočius. Vėliau susidarė chica-

giečių komitetas, kurs sukėlė pinigų ‘Dėdei Šernui’ paminklą pastatyti. Tačiau Bagočiaus lote jau buvo paminklas ir kito ten nebegalima buvo statyti. Todėl Dėdės Šerno Fondo Komitetas kreipėsi su prašymu į Liet. Tautiškų Kapinių visuotiną susirinkimą, kad paaukotų lotą, į kurį galima būtų perkelti ‘Dėdės Šerno’ kūną ir kuriame galima būtų didelis paminklas pastatyti. Prašyta buvo keturių duobių loto. Susirinkimas sausio 20 d. 1929 m. nutarė prašymą išpildyti. Kitame visuotiniame susirinkime balandžio 21, 1929, buvo nutarta duoti ‘Dėdei Šernui’ šešių duobių lotą – ant kalnelio, gražiausioj kapinių vietoj. Gegužės 4 d. 1929 m. kapinių globėjai dar pridūrė savo nutarimą, kad į paaukotą šešių duobių lotą niekas daugiau nebūtų laidojamas, tik tai ‘Dėdė Šernas’. Šerno Fondo Komitetas parūpino ‘Dėdei Šernui’ labai gražų paminklą, kurs šiandien yra kapinių papuošalu ir visų lietuvių atlankoma vieta. ‘Dėdės Šerno’ paminklo iškilmingas atidarymas įvyko rugsėjo 11 d. 1932 metais”.

Čia, beje, reikėtų pridurti, jog šią atminties knygą galima rasti net šešiose Lietuvos bibliotekose – Kauno apskrityje VB, Nacionalinėje M. Mažvydo, Panevėžio apskrityje G. Petkevičaitės-Bitės VB, Rietavo savivaldybės VB, Šiaulių „Aušros” muziejaus bei Žemaičių muziejaus „Alka”.

Nepaisant kai kurių istorinių netikslumų, S. G. Markauskaitės knyga yra vertingas įnašas atskleidžiant spalvingą ir iki šiol šešėlyje buvusią Bernardo Bučo asmenybę.

Iliustracijos iš S. G. Markauskaitės knygos ir R. M. Lapo asmeninio archyvo.

Atvirukas, siųstas 1929 m. iš Troškūnų į Čikagą buvusio „Draugo” dienraščio redaktoriaus Igno Sakalo žmonai Sofijai su Bernardo Bučo pieštais Vyčio kryžiaus pašto ženklais.

Parengė Vitalius Zaikauskas

LIETUVA IR PASAULIS

Aptarė skriaudžiamų lietuvių padėtį

Briuselis/Vilnius („Draugo“ info) – Briuselyje vykstančios Europos Sąjungos (ES) Užsienio reikalų tarybos metu Lietuvos užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius su naujuoju Jungtinės Karalystės užsienio reikalų sekretoriumi Boris Johnson aptarė lietuvių imigrantų padėtį ir jų ateities perspektyvą.

L. Linkevičius atkreipė dėmesį į pastaruosiu metu padažnėjusius išpuolius prieš Lietuvos piliečius Jungtinėje Karalystėje, ragino principingai kovoti su galimomis neapykantos apraiškomis.

B. Johnson teigė, kad bet kokie neapykantos nusikaltimai bus vertinami labai rimtai ir stabdomi visomis priemonėmis. Anot jo, lietuviai ir kitų šalių imigrantai yra svarbi ir gerbiama Jungtinės Karalystės visuomenės dalis.

B. Johnson prosenelis yra kilęs iš Lietuvos, todėl sulaukęs L. Linkevičiaus kvietimo apsilankyti Lietuvoje, jį priėmė.

Tą pačią dieną Lietuvos ambasada

doje Londone lankėsi naujai paskirtas Jungtinės Karalystės (JK) imigracijos ministras Roberts Goodwill – čia jis atvyko pirmąją savo darbo dieną. Atstovybėje ministras susitiko su užsienio reikalų viceministru Mantvydu Bekešiumi, kuris išreiškė susirūpinimą dėl po referendumo pagausėjusių prieš Lietuvos piliečius nukreiptų išpuolių ir patyčių, galimai susijusių su neapykanta kitataučiams.

Imigracijos ministras susitikime pažymėjo, kad JK griežtai smerkia nepagarbaus elgesio atvejus, ir netoleruos jokių ksenofobinių apraiškų. Ministro R. Goodwill teigimu, svetimgumas ir tolerancija turi likti vertybėmis, kuriomis bus vadovaujama ir JK išstojant iš ES.

Kiek vėliau viceministras M. Bekešius ambasadoje susitiko su lietuviams, gyvenančiais JK ir aptarė situaciją po birželio 23 d. vykusio referendumo, taip pat dvigubos Lietuvos pilietybės būtinumą ir kitus lietuviams rūpimus klausimus.

Stovyklauja Sibiro lietuviukai

Vilnius („Draugo“ info) – Švietimo ir mokslo ministerija (ŠMM) jau ketvirtus metus Molėtų rajone, Alantoje organizuoja lietuvių kalbos ir kultūros stovyklą Rusijos Šiaurės ir Sibiro lietuvių vaikams ir jaunimui. Kasmet joje dalyvauja apie 25–30 lietuvių kilmės vaikų. Stovyklautojai mokosi lietuvių kalbos, istorijos, geografijos, liaudies šokių ir tradicinių patiekalų gamybos.

ŠMM stovyklą remia siekdama, kad tai taptų tradicija, padedancia Rusijos kraštuose gyvenantiems lietuviams mokytis lietuvių kalbos, išsaugoti tautinę kultūrą, palaikyti ir stiprinti ryšius su Lietuva.

Tremtinių palikuonys stovyklauja Lietuvoje. ŠMM nuotr.

Stovykla Alantoje – viena iš trijų, tradicinėmis tampančių ŠMM remiamų stovyklų užsienio lietuvių vaikams. Liepos viduryje antrus metus Rumšiškėse rengiama stovykla sukvies lietuvičius iš viso pasaulio stovyti miuziklo. Rugsėjo mėnesį į kūrinių stovyklą pajūryje bus pakviesti Karaliaučiaus srityje gyvenančių lietuvių vaikai.

Olimpiadoje veiks konsulinė pagalba

Vilnius (URM.lt) Užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius susitiko su Lietuvos tautinio olimpinio komiteto (LTOK) prezidente Daina Gudžinevičiūte ir generaliniu sekretoriumi Valentinu Paketūru. Pokalbio metu aptartas ministerijos ir LTOK bendradarbiavimas bei konsulinių paslaugų teikimas Brazilijos Rio de Janeiro mieste, kur rugsėjo 5–21 dienomis vyks vasaros olimpinės žaidynės.

„Visas Lietuvos ir lietuvių užsienyje dėmesys šių metų rugsėjo

mėnesį bus sutelktas į Rio de Janeirą, kur varžysis ir Lietuvos vardą garsins geriausi mūsų šalies sportininkai, o juos palaikyti atvyks ir nemažas sirgalių būrys. Tam tinkamai pasirengusi turi būti ir mūsų konsulinė tarnyba. Todėl Lietuvos generalinis konsulas San Paule olimpinį žaidynių metu kelsis į Rio de Janeirą – esant poreikiui, mūsų diplomatai bus pasirengę efektyviau ir greičiau suteikti visą reikiamą konsulinę pagalbą mūsų šalies piliečiams“, – sakė ministras.

„Ereliai“ ir Prancūzijoje „ereliai“

Vilnius/Paryžius (VRM) Prancūzijai griežtinant sankcijas už kelių eismo taisyklių pažeidimus, per šią šalį keliaujantys Lietuvos piliečiai perspėjami būti atidžiais ir laikytis taisyklių.

Prancūzijoje lietuviai padaro vis daugiau pažeidimų. 2013 metais šios šalies keliuose stovintys greičio matuokliai bei vaizdo kameros užfiksavo 3 193 pažeidimus, 2014 metais – 23 615, pernai – net 35 031. Dažniausiai buvo viršijamas greitis, taip pat užfiksuota

pažeidimų, kai buvo važiuojama degtant raudonam šviesoforo signalui.

Už kelių eismo taisyklių pažeidimus Prancūzijoje numatytas neatidėliotinas fiksuotos baudos ar užstato pervedimas; nepervedus šio užstato, transporto priemonė gali būti sulaukiama ir priverstinai nuvežta pažeidėjo lėšomis. Padarius sunkesnį kelių eismo taisyklių pažeidimą, gali būti taikomas ir neatidėliotinas vairuotojo pažymėjimo galiojimo sustabdymas.

„Brexit“ derybas pradės metų gale

Londonas (ELTA) – Jungtinė Karalystė, pasak „Brexit“ ministro David Davis, oficialias derybas su Briuseliu dėl pasitraukimo iš Europos Sąjungos (ES) pradės tik metų sandūroje. Tai įvyks metų gale arba 2017-ųjų pradžioje, pareiškė ministras.

ES tuo tarpu nenori tempti laiko.

Ji spaudžia greitai pradėti derybas, kurios ir taip turėtų trukti dvejus metus.

Pirmasis naujosios premjerės Theresa May vyriausybės tikslas yra pasirašyti laisvosios prekybos susitarimus su tokiais šalimis, kaip JAV ir Kinija, sakė D. Davis.

Europos autoriams trūko kantrybė

Vilnius (ELTA) – Europos autoriams pabodo dalytis pelnu su internetu milžiniais. Pedro Almodovar, Charles Aznavour, Andrea Bocelli, Daniel Buren, Ennio Morricone ir per 1 000 kitų Europos šalių kūrėjų atvirame laiške Europos Komisijai (EK) ragina politikus imtis reikiamų veiksmų užtikrinant teisingą atlygį autoriams už jų kūrinių viešą skelbimą internetinėse platformose.

Prieš mėnesį EK vadovui Jean-Claude Juncker ir viceprezidentams atvirą laišką parašė 58 europarlamentarai. Jame pabrėžta, kad tokie interneto gigantai kaip „Google“, „Apple“ ir kt. nepakankamai sąžiningai dalijasi su autoriais savo uždarbiu. Laiške EP vadovams atkreiptas dėmesys į tai, kad turinį sukuria ir vertę generuoja

autoriai, bet didžiausią uždarbį pasima jų kūrybą viešinančios korporacijos. Ypatinę dėmesį siūlyta atkreipti į tokias platformas kaip „Youtube“, kuriose naudotojai patys dalijasi turiniu.

Laiškas, kurį pasirašė svarbiausi ir įtakingiausi Europos kultūros veikėjai, ragina EK prezidentą J. C. Juncker kaip įmanoma greičiau rasti sprendimą, kuris nebeleistų interneto gigantams slėptis už pasenusių įstatymų ir pasiimti didžiąją dalį pinigų už autorių sukurtą turinį.

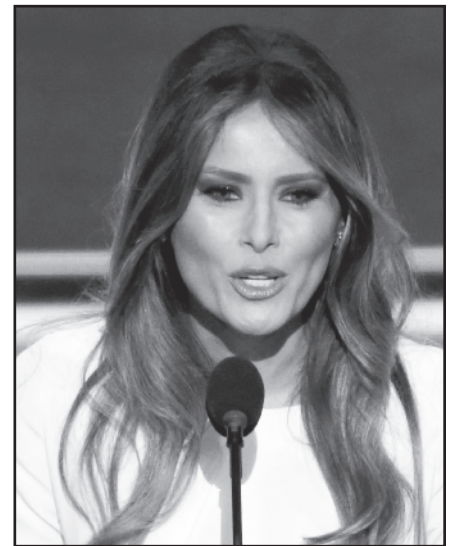
Autoriai laiške teigia, kad ši problema aktuali ne tik muzikos pasauliui, bet ir rašytojams, režisieriams, fotografams, skulptoriams ir kitiems kūrėjams. Naują autorines ir gretutines teises reglamentuojančių įstatymų paketą planuojama išleisti šį rudenį.

M. Trump kaltinama plagijavimu

Washingtonas (LRT.lt) – Melania Trump kaltinama plagiatu: respublikonų kandidato į JAV prezidento postą Donald Trump žmona dalį savo kalbos, pasakytos partijos suvažiavime, esą nusirašė nuo dabartinės JAV pirmosios ponios Michelle Obama.

Tėvai ją mokė, „kad reikia sunkiai dirbti siekiant tikslų gyvenime, kad reikia laikytis savo žodžio, kad reikia daryti tai, ką sakai ir vykdyti savo pažadus“, delegatams kalbėjo buvęs modelis iš Slovėnijos.

Taip ji beveik pažodžiui atkartojė tai, ką M. Obama sakė demokratų partijos suvažiavime 2008-aisiais: „Barack ir aš buvome auklėjami skiepijant daug tokių pat vertybių: kad tu turi sunkiai dirbti dėl savo siekių. Kad turi laikytis žodžio ir kad reikia daryti tai, ką sakai“. Ir kitos ištraukos iš Melanijos kalbos akivaizdžiai primena

M. Trump įtariama nusirašiusi M. Obama kalbą. EPA-ELTA

M. Obama pasirodymą prieš aštuonerius metus.

Latviai mažiau geria alkoholio

Ryga (BNS) – Per pirmus penkis šiuo metų mėnesius Latvijoje pagaminta 21,454 mln. litrų alkoholinių gėrimų, neskaitant alaus, – 2,4 proc. mažiau nei pernai sausį-gegužę.

O alaus gamyba sumenko vos ne

penktadaliu (18,7 proc.)

2015-aisiais Latvija alkoholinių gėrimų gamybą sumažino 2 proc. iki 53,482 mln. litrų, alaus – 12 proc. iki 85,642 mln. litrų.

Kolumbiją užplūdo argentiniečiai pirkėjai

Bogota (ELTA) – Venesuelai laikinai atidarius sieną su Kolumbija, į šalį apsipirkti suplūdo daugybė žmonių. Per savaitgalį pasienio upę kirto per 100 000 venesueliečių, kad kaimyninėje šalyje įsigytų maisto produktų ir vaistų. Venesuelą yra ištikusi didelė apriūpinimo krizė.

Gyventojai, pateikę asmens pažymėjimą, galėjo kirsti abu tiltus į kaimyninę Kolumbiją. Tvarka rūpinosi Venesuelos nacionalinė gvardija ir abiejų šalių kariiviai.

Žmonių antplūdis rodo, kokia rimta krizė yra ištikusi Venesuelą. Jie Ko-

Tūkstančiai venesueliečių keliavo apsipirkti į Kolumbiją. Scanpix nuotr.

lumbijoje perka ryžius, cukrų, miltus, tualetinį popierių ir aliejų.

Venesuela yra labai priklausoma nuo įplaukų už naftos eksportą. Kritus naftos kainai, šalį ištiko didžiulė ekonominė krizė.

VERSLO NAUJIENOS

Norite įkurti verslą? 5 klausimai sau

Prieš imantis verslo, smarkiai apgalvokite.

Tv3.lt nuotr.

Prieš pradėdant verslą reikia viską gerai pasverti. Be abejo, svarbu žinoti savo misiją ir verslo modelį, tačiau tai dar ne viskas: net ir smulkmena gali turėti įtakos verslo sėkmei.

Vis dėlto yra daug žmonių, kurie nėra užtikrinti, ar iš viso verta žengti pirmąjį žingsnį. Pats efektyviausias būdas suprasti, ar tavo idėja pasiteisins, yra bandyti, kitaip niekada to nesužinosite.

Štai keletas klausimų, kurie turėtų jums padėti apsispręsti, ar verta kurti verslą.

Kokią problemą sprendžiate?

Atsakykite, kam jūsų produktas ar paslauga reikalingi? Jei negalite atsakyti į šį klausimą, sustokite ir verslą planuokite iš naujo. Svarbu, jog jūsų idėja kaip nors padėtų žmonėms, nes taip nustatoma produkto vertė.

Kai galvojama, kaip išspręsti problemą, paprastai atkreipiamas dėmesys į funkcionalumą. Pavyzdžiui, ilgiau karštą kavą išlaikantis kavos puodelis arba oro ištraukimas iš bagažo, norint, kad šis užimtų mažiau vietos. Reikia kažko paprasto, bet turinčio didelę vertę.

Kiek reikia lėšų pradėti verslą?

Galbūt jūsų svajonė yra atidaryti rankų darbo šokolado parduotuvėlę. Deja, atidaryti krautuvėlę kainuoja daug, ypač, jei nesate išbandęs savo idėjos. Vietoj to, bandykite pradėti su kuo mažiau lėšų ir leiskite verslui augti savaime.

Pardavinėkite savo šokoladus ūkininkų turgeliuose arba internetu.

Pagalvokite, ką prieš pradėdant verslą turite nusipirkti, o ne apie tai, kiek turėsite banke. Jūsų investicijos gali būti daug mažesnės, nei tikėjotės.

Kas dar tuo užsiima?

Negali žaisti žaidimo, jei nežinai žaidėjų. Paieškokite „Google“, kas dar be jūsų užsiima tokiu verslu. Žinoma, vien dėl to, jei kažkas pardavinėja šokoladus, nereiškia, kad jūs negalite jų pardavinėti, tačiau turite atkreipti dėmesį į konkurenciją, suvokti jos dydį ir pagalvoti, ar būsite pranašesni už kitus, galbūt galite pasiūlyti kažką geresnio?

Koks yra mano „slaptas ingredientas“?

Kalbant apie išskirtinumą, išsiaiškinkite, koks jūsų „slaptasis ingredientas“. Unikumas kelia kokybę, kuri yra svarbiau už viską.

„Pavyzdžiui, kai yra parduodamas vienas plaukų lankelis, mano kompanija dar vieną padovanoja vėžiui sergančiam vaikui. Tokia labdaringa parama yra mūsų 'slaptas ingredientas', nes taip išsiskiriame iš visų kitų lankelius gaminančių firmų“, – pasakoja lankelius plaukams gaminanti verslininkė.

Jūsų „slaptasis ingredientas“ gali būti pagaminimo vieta, išskirtinė kokybė, gamybos būdas, kaina, labdara ar jūsų puikus aptarnavimas.

Pavyzdžiui, jūsų gaminami hakakai skiriasi nuo kitų, nes viršuje turi įmontuotą palapinę.

Paklauskite savęs: „Kodėl žmonės norės pirkti mano, o ne konkurentų produktą?“. Jūsų atsakymas ir yra „slaptasis ingredientas“, kuris turėtų būti įtrauktas į jūsų marketingo planą.

Ką pradžia jai turiu?

Žmonės per daug skundžiasi dėl to, ko jie neturi. Geriau pamąstykite apie tai, ką jau turite ir kaip tuo galite pasinaudoti. Net jei neturite daug pinigų ar patirties, koncentruokitės į tai, kas jau yra.

Pasidarykite sąrašą dalykų, kurie jums gali padėti: pažįstami, finansai, įgūdžiai ir t. t. Nustebsite, kiek jų turite, net jei ir atrodė, kad jūsų ištekliai riboti.

Dar vienas klausimas, kurį galima išgirsti: „Ar dabar tinkamas laikas?“. Patikėkite, tinkamo laiko niekada nebūna, tačiau kai labai nori, tai nebesvarbu. Pradedant verslą nereikia lygiuotis ir įžymybes ir jaustis 100 proc. užtikrintam. Svarbu jaustis užsidegusiam ir jauduliu nugalėti visas savo baimes bei abejones, rašoma tinklalapyje „Entrepreneur.com“.

Galbūt šie klausimai nesuteikė jums aiškių atsakymų, tačiau, kai pajausite, jog vis grįžtate prie kažkurios idėjos, pagalvokite, galbūt tai atsakymas, kurio ieškojote.

Giedrė Barščiavičiūtė, „Verslo žinios“

Euro ir kitų valiutų santykiai (2016 metų liepos 20 d.)

- 1 USD (JAV doleris) – 0,91 €
- 1 AUD (Australijos doleris) – 0,68 €
- 1 CAD (Kanados doleris) – 0,69 €
- 1 GBP (Didžiosios Britanijos svaras sterlingų) – 1,19 €
- 1 NZD (Naujosios Zelandijos doleris) – 0,64 €

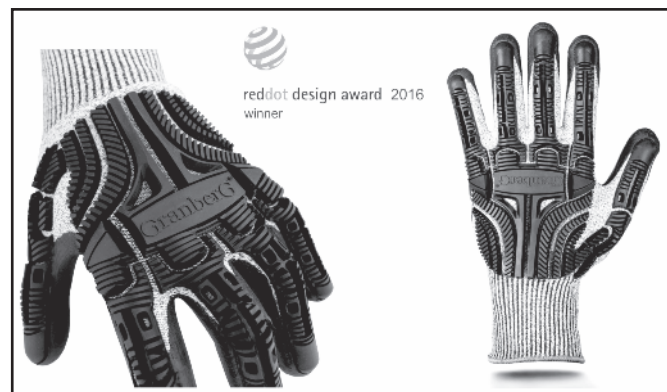
Lietuvio pirštinės sulaukė aukšto apdovanojimo

Pasauliniame pramoninio dizaino konkurse „Red Dot Design Award“ jau antrus metus iš eilės prestižinį apdovanojimą laimėjo lietuvių mokslininkas doc. dr. Virginijus Urbelis. Norvegijos kompanijoje dirbantis medžiagų mokslų daktaras sukūrė smūgiams ir prapjovimams atsparias apsaugines pirštines Granberg 5501.

Pirštines skirtas ekstremalioms darbo sąlygoms gelbėtojų ir kalnakasybos operacijose, naftos, dujų ir kitose padidintos rizikos pramonės šakose.

Juokaujama, kad dėl ergonomikos, amortizuojančių apsauginių medžiagų ir ryškaus išskirtinio dizaino naujieji pirštinių savininkai, mūvėdami lietuvių gaminių, jaučiasi nepažįstami kaip Hollywoodo superherojai.

„Kadaise kaip ir visi galvojau, kad apsauginė pirštinė – tai megzta pirštinė su taškeliiais ant delnų, kainuojan-

„RED DOT AWARD 2016“ apdovanojimą gavusios Virginijaus Urbelio sukurtos pirštines. 15 min.lt

ti 1 eurą, – teigė Virginijus Urbelis. – Tačiau akademinis projektas su partneriais Norvegijoje ‘Granberg AS’ bei po to sekęs jų siūlymas prisidėti prie apsauginės aprangos kūrimo stipriai pakeitė mano požiūrį. Skandinavijoje darbdaviai supranta, kad aukštos kokybės ir patraukliai atrodančios darbo apsaugos priemonės motyvuoja darbuotojus geriau dirbti.”

Nuo 2013 m. Virginijus Urbelis yra Norvegijos bendrovės „Granberg AS“ vyriausiasis inžinierius.

15 min.lt

Kuris privatus bankas didžiausias pasauly?

Turto valdymo sferos tyrimų bendrovės „Scorpio Partnership“ paviešinta analizė parodė, kad Šveicarijos bankas UBS praėjusiais metais ir toliau buvo laikomas stambiausiu pasaulyje privačiuoju banku.

Iš viso valdydamas 1737,5 mlrd. JAV dolerių vertės aktyvų UBS 2015-aisiais ir toliau išliko pirmojoje pozicijoje. Jis beveik 300 mlrd. USD lenkė

„Bank of America Merrill Lynch“, iš antrosios vietos išstūmusi „Morgan Stanley“ (1 439 mlrd. USD).

Šveicarijos antruoju didžiausiu banku laikomas „Credit Suisse“ atsiliko nuo „Morgan Stanley“, nes jo valdomi aktyvai sumenko 7,2 procento – iki 687,3 mlrd. USD.

ELTA

Vokietija susidomėjo lietuviškais aukcionais

Nuo liepos vidurio Lietuvos Vyriausybės vertybinių popierių (VVP) aukcionuose dalyvaus licencijuota kredito įstaiga Joh. Berenberg, Gossler & Co. KG Vienos filialas (Austrija), su kuriuo Finansų ministerija pasirašė VVP aukciono dalyvio sutartį.

Tai jau antroji užsienio kredito įstaiga, šiomet atėjusi į Lietuvos VVP aukcionus (nuo birželio jose dalyvauja Latvijos „Citadele banka“). Toks žingsnis rodo susidomėjimą šalies VVP rinka ir leis išplėsti jos pirkėjų bazę bei padidinti likvidumą.

Šiuo metu Lietuvos VVP aukcionuose dalyvauja AB „Citadele banka“

Finmin.lt

Be skambių teiginių apie energinius gėrimus

Europos Parlamentas (EP) nepritarė leidimui kofeino turinčius energinius gėrimus pristatyti kaip „stiprinančius budrumą ir koncentraciją“, nes tai gali paskatinti paauglius juos dar dažniau vartoti. Apie tai informuoja Europos Parlamento spaudos tarnyba.

Vetavę Europos Komisijos siūlymą įteisinti šiuos teiginius, europarlamentarai atkreipė dėmesį į tai, kad 250 ml energinio gėrimo skardinėje gali būti iki 27 g cukraus ir 80 mg kofeino, todėl reguliarius tokių gėrimų vartojimas vaikams ir paaugliams gali sukelti galvos skausmą, miego sutrikimus ir elgesio problemas.

Teiginys, jog kofeinas stiprina budrumą ir koncentraciją, neturi būti vartojamas vaikams ir paaugliams

Energetiniai gėrimai dažniausiai domina vaikus. Boostmyproduct.com nuotr.

skirtų maisto produktų apibūdinimuose. Nes būtent paaugliai ir yra didžiausia energinių gėrimų vartotojų grupė.

ELTA

Romualdas Marcinkus.

Gyvenimas kaip veiksmo filmas

MINDAUGAS SEREIČIKAS

Romualdo Marcinkaus gyvenimas – tarsi įtempto veiksmo filmas, kuriame veiksmas rutuliojasi nuo pirmųjų skrydžių Kaune iki nuožmių oro mūšių su Trečiojo Reicho lakūnais virš Lamanšo.

Būsimas karo lakūnas Romualdas Marcinkus gimė 1907 m. liepos 22 d. Jurbarkė, policininko Prano Marcinkaus ir Honoratos Kroazės-Marcinkienės šeimoje. Trečio dešimtmečio pradžioje Romualdas persikėlė į gyventi Kauną. Nenuostabu, kad šalia sienos su Vokietija užaugęs Romualdas Kaune mokėsi vokiškoje aukštesniojoje realinėje mokykloje, kurioje 1926 m. pavasarį baigė šešių klasių kursą. Besimokydamas mokykloje susidomėjo futbolu: žaidė vokiečių, lenkų futbolo komandose. Futbolas tapo pirmąja aistra, kuri būsimą lakūną lydėjo per visą gyvenimą.

Baigęs mokyklą Romualdas pasirinko tuo metu vieną populiariausių ir perspektyviausių specialybių Lietuvoje – 1926 m. rugsėjo 10 d. įvykdes visus reikalavimus buvo priimtas į Karo mokyklą. Besimokydamas joje Romualdas 1928 m. apdovanotas Lietuvos Nepriklausomybės medaliu. 1929 m. spalio 6 d. jis sėkmingai baigė Karo mokyklą pėstininkų leitenanto laipsniu ir buvo paskirtas į V pėstininkų Lietuvos Didžiojo Kunigaikščio Kęstučio pulką, mokomosios kuopos jaunesniuolu karininku. Vis dėlto pėstininko tarnyba nesužavėjo, todėl gana greitai pasuko į aviaciją.

Pašaukimas – aviacija

Lakūno, aviacijos karininko karjerą Romualdas pradėjo 1930 m. Po metų tarnybos pėstininkų pulke pačiam prašant R. Marcinkus komandiruotas į Vytauto Didžiojo karininkų kursų aviacijos skyrių. Šiuose kursuose mokėsi teorinių aviacijos disciplinų ir mokomoje eskadrilėje lavinosi skraidyti. Skraidyti mokė patyręs instruktorius kpt. Klemensas Martinus, kuris Karo aviacijoje buvo atlikęs daugiausia bandomųjų ir parodomųjų šuolių su parašiutu ir pirmasis 1933 m. pademonstravo ypatingai rizikingą uždelstą šuolį. Užbėgant įvykiams už akių galima pasakyti, kad R. Marcinkus tapo jo pasekėju, parašiutizmo instruktoriumi ir tolimesniais tarnybos metais išgarsėjo kaip parodomųjų

Karališkųjų oro pajėgų lakūnas R. Marcinkus. Nuotr. apačioje – Lt. Romualdas Marcinkus, ką tik baigęs Karo mokyklą 1928 m.

šuolių meistras.

Bet grįžkime į pradžią. Savo pirmąjį savarankišką skrydį Romualdas atliko 1930 m. vasarą senutėlaičiu Pirmojo pasaulinio karo vokiečių konstrukcijos lėktuvu „Albatros C. III“. Deja, bet skrydis baigėsi nesėkmingai – jaunam pilotui nepavyko suvaldyti ir tinkamai nutupdyti lėktuvo. Nieko gero tokia pradžia nežadėjo. Vadovybė įvertino lakūno sugebėjimus ir nusprendė R. Marcinkų iš pilotų pervesti į lakūnos oro žvalgus.

Po daugiau nei pusantų metų, 1932 m. gegužės 14 d. baigus Vytauto Didžiojo karininkų kursų aviacijos skyrių, R. Marcinkui suteiktas II rango karo lakūno vardas ir jis „tarnybos labui“ perkeltas į Karo aviacijos 2-ąją eskadrilę. Mjr. Vinco Švitrio vadovaujamoje eskadrilėje skraidė itališkais „Ansaldo SVA-10“ bei lietuviškais „ANBO-III“ bei „ANBO-41“.

Prasidėjo rutininė tarnyba Lietu-

vos karo aviacijoje – ryte skraidymo pratybos, o po pietų teoriniai užsiėmimai ir laisvalaikis. Tarnyba taikos metu sąlygomis ypatingai daug jaudulio ir sudėtingų užduočių karo lakūnams ne- teikė – pagal nusistovėjusią tvarką

Karo aviacijos lakūnai vasarą mėnesiui išvykdavo į Palangą, kur dalyvaudavo šaudymo pratybose ir oro taikinius. Romualdui, kaip lakūnui oro žvalgui, čia tekdavo nemenka užduotis – žvalgo kabinoje įtaisytu kulkosvaidžiu pataikyti į ore velkamą didelę medžiaginę rąkovę. Rudenį, rugsėjo–spalio mėn., lakūnai buvo komandiruojami į kariuomenės poligonus ir pasiskirstė į dvi priešiškas grupes – „raudonuosius“ ir „mėlynuosius“ dalyvaudavo kariuomenės pratybose.

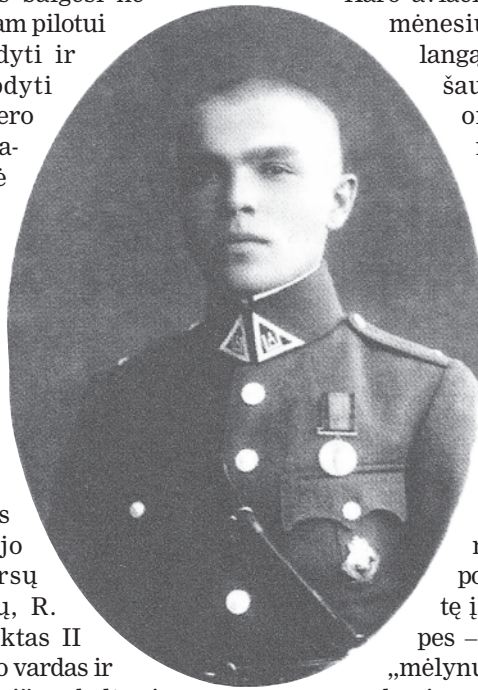
Anuomet tokiose pratybose, vadintose „karo žaidimais“, buvo siekiama kariškiams suteikti praktinių gebėjimų. II rango karo lakūnas R. Marcinkus šių „žaidimų“ metu ruošėsi realioms oro kovoms.

Istorinis skrydis

Stabilią rutiną nutraukė 1934 m. įvykiai. Šie metai prasidėjo sukauptos kvalifikacijos įvertinimu – 1934 m. sausio 1 d. išskraidžius numatytą kiekį (vidutiniškai 90 val. per metus) ir įgavus reikalingos lakūniškos patirties ltn. R. Marcinkui suteiktas I rango karo lakūno vardas. Oficialiai pripažinta, kad R. Marcinkus yra pasirengęs esant kariniai grėsmei savarankiškai atlikti visas jam pavestas kovines užduotis. Šiam įvertinimui pasiekti prireikė beveik ketverių metų – būtent tiek praėjo nuo pirmojo skrydžio mokomuoju lėktuvu.

Kvalifikacijos pripažinimą lydėjo nauja tarnybos vietas – 1934 m. vasario 9 d. jaunas I rango karo lakūnas ltn. R. Marcinkus iš 2-osios eskadrilės perkeltas į Karo aviacijos mokyklą.

Vis dėlto svarbiausias 1934 m., o turbūt ir visos tarnybos Lietuvos karo aviacijoje, įvykis buvo skrydis aplink Europą. 1934 m. Karo aviacijos viršininkas plk. ltn. inž. Antanas Gustaitis organizavo jo paties konstrukcijos lėktuvų „ANBO-IV“ reprezentacinės eskadrilės skrydį aplink Europą, aplankant 12 valstybių sostines. Ilgai planuotą ir derintą skrydį sujaukė 1934 m. birželio 7-osios nakties įvykiai. Nepavykus buvusio ministro pirmininko prof. Augustino Voldemaro šalininkų valstybės perversmui, buvo suimti du skrydžio dalyviai – tai kpt. Vladas Morkus bei mjr. Jeronimas Garolis. Taip Romualdui Marcinkui atsivėrė galimybė dalyvauti šiame istoriniame skrydyje – jis plk. ltn. inž. A. Gustaičio buvo pakviestas būti kpt. Jono Liorento pilotuojamo lėktuvo oro žvalgu. Birželio 25 d. 10 val. ryte A. Gustaičio vadovaujama trijų lėktuvų „ANBO-IV“ eskadrilė pakilo iš Kauno ir pasuko šiaurės kryptimi. Įveikę daugiau nei 9 000 km maršrutą liepos 19-ąją visi trys ekipažai sėkmingai pasiekė Kauno aerodromą. Europos spauda mirgėjo straipsniais apie lietuvių lakūnų sudėtingą ir tikslų skrydį. Po skrydžio ltn. R. Marcinkus už nepriekaištingai atliktą jam pavestą užduotį buvo apdovanotas Krašto apsaugos ministro generolo Petro Šniūkštos padėka ir Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino V laipsnio ordinu „už nuopelnus Lietuvos valstybei“. Laikantis diplomatijos tradicijų Čekoslovakijos, Italijos ir Prancūzijos vadovybė R. Marcinkų apdovanojo savo šalių apdovanojimais už nuopelnus aviacijai.

Kpt. Romualdas Marcinkus – vienas geriausių parašiutininkų Lietuvoje ruošiasi šuoliui.

Ltn. Leonas Lendraitis ir kpt. Romualdas Marcinkus ruošiasi skrydžiui.

Lietuvos aviacijos istorijoje tik trys skrydžiai sulaukė tokio didelio užsienio šalių dėmesio – be abejo, pirmoje vietoje Stepono Dariaus ir Stasio Girėno 1933 m. skrydis per Atlantą, antroje – 1935 m. Felikso Vaitkaus solo skrydis per Atlantą, ir, žinoma, Karo aviacijos lakūnų skrydis apink Europą. R. Marcinkus prisidėjo prie pastarojo skrydžio sėkmės ir įėjo į pasaulinę aviacijos istoriją.

Po šio legendinio skrydžio aviacijos vadovybės pelyntas pasitikėjimas R. Marcinkui padėjo kilti karjeros laiptais – 1934 m. rugpjūčio 29 d. Romualdas paskirtas Karo aviacijos mokyklos sporto ir fizinio lavinimo vadovu. Naujose pareigose ypatingai pasižymėjo kaip fizinio rengimo specialistas. Reikia pasakyti, kad šį kartą pomėgis sportui pagelbėjo tarnyboje ir padėjo pasiekti geresnių rezultatų. Deja, vėlesniais metais, aviacijos vadovybė pastebėjo, kad R. Marcinkus daugiau atsidavęs sportui ir pergalių siekimui futbolo aikštelėje, nei savęs lavinimui ore.

Nuo darbo stalo – į futbolo aikštę

1935 m. visoje Lietuvos kariuomenėje prasidėjo dideli pokyčiai – nuo pat metų pradžios pradėtas įgyvendinti naujojo Lietuvos kariuomenės vado generalinio štabo plk. ltn. Stasio Raštikio paruoštas kariuomenės modernizavimo planas. Didieji pokyčiai neaplenkė ir Romualdo Marcinkaus, spėjusio priprasti prie naujosios tarnybos vietos ir pareigų. 1935 m. rugsėjo 2 d. visai Lietuvos kariuomenei perėjus prie naujos taikos meto organizacijos R. Marcinkus paskirtas Karo aviacijos mokyklos adjutantu – patyrusį lakūną ir puikų fizinio rengimo instruktorių vadovybė pasodino prie stalo ir užkrovė administraciniais darbais. Nenuostabu, kad R. Marcinkus pradėjo vis mažiau rodyti susidomėjimo tarnyba ir vis labiau skubėjo į futbolo aikštę.

Tarnyba ėjosi pagal planą. Praėjus penkeriems tarnybos metams aviacijoje, 1936 m. liepos 23 d. Prezidento aktu Nr. 973 ltn. R. Marcinkui suteikiamas aviacijos kapitono laipsnis. Nevykusį paskyrimą adjutantu suskubta pataisyti tik po šiek tiek daugiau nei pusantro metų. 1937 m. balandžio 2 d. kpt. Marcinkus paskirtas Karo aviacijos fizinio lavinimo instruktoriumi. Po naujojo paskyrimo jis daugiau dėmesio skyrė tarnybai, dalyvavo šaudymo pratybose Palangoje, kuriose pasirodė puikiai.

1938 m. Romualdai Marcinkui teko atsiseikinti su savo pirmąja aistra – futbolu. 1938 m. gegužės 17 d. futbolo varžybų metu tarp Lietuvos – Latvijos Rygoje R. Marcinkus patyrė sunkią dešiniojo kelio traumą, po jos gydėsi Karo ligoninėje Kaune, vėliau buvo operuotas Jungtinėje Karalystėje, gydėsi Vokietijoje, Čekoslovakijoje, tačiau po šios traumos į aktyvųjį sportą nebegrižo. R. Marcinkus buvo vienas geriausių vidurio saugų Baltijos šalyse ir Lietuvos sporto istorikų pagrįstai vadinamas geriausiu tarpukario Lietuvos futbolininku.

Futbolo susitikimams likus už nugaros susitelkė į tarnybą aviacijoje. Didesnis dėmesys davė ir geresnius rezultatus. 1939 m. birželio 18 d. kpt. R. Marcinkus Kaune vykusios aviacijos šventės metu pademonstravo spaudos plačiai aprašytą išpūdingą uždelstą šuolį su parašutu. Šis šuolis tapo visos aviacijos šventės kulminacija. Tų pačios vasaros pabaigoje, rugpjūčio 7 d., Lietuvos kariuomenės vadas kpt. Romualdą Marcinkų apdovanojo Lietuvos aviacijos garbės ženklu – „Plieno Sparnu“. Tai pats svarbiausias lakūno įvertinimas, kuriuo apdovanojavo tik pasižymėjusius lakūnus už nepriekaištingą tarnybą.

Paradoksalu, tačiau po paskatinimo seka bausmė – 1939 m. rugsėjo 28 d. Karo aviacijos viršininkas A. Gustaitis nubaudė 5 paromis namų arešto. Šios bausmės kpt. R. Marcinkus susilaukė už blogą internuoto vokiečių puskarininkio, kuris 1939 m. rugsėjo 2 d. pašautas su naikintuvu „Messerschmitt Bf 109“ nusileido netoli Bartininkų, saugojimą ir priežiūrą.

Jau kitą dieną po bausmės 1939 m. rugsėjo 29 d. kpt. R. Marcinkus pateikė prašymą Prezidentui dėl jo išleidimo į atsargą ir spalio 7 d. oficialiai paties prašymu išleistas į atsargą – taip staigiai nutrūko 7 metus trukęs ir puoselėtas Karo aviacijos lakūno karjera.

Po platųjį pasaulį

Po ypatingai staigaus pasitraukimo iš karo tar-

Skrydžio aplink Europą dalyviai Kauno aerodrome – pirmasis iš kairės ltn. R. Marcinkus. Lėktuvas „ANBO-IV“, kuriuo aplink Europą skrido R. Marcinkus.

nybos kpt. R. Marcinkus staiga paslaptinai pasitraukė ir iš Lietuvos. Prasidėjo kelionės po Europą ir Šiaurės Afriką, siekiant rasti savo vietą po saule. 1939 m. rudenį per Latviją, Švediją nuvyko į Paryžių. Labiausiai tikėtina, kad R. Marcinkus planavo savanoriu įstoti į Suomijos kariuomenę, kovojančią Žiemos kare prieš SSRS, bet pavėlavo. Iš Švedijos kovo viduryje pasiekė Paryžių ir iškart pateikė prašymą priimti į Prancūzijos karinės pajėgas.

Po ilgo ir varginančio laukimo 1940 m. gegužės 25 d. Prancūzijos prezidento dekretu R. Marcinkus buvo priimtas į Prancūzijos kariuomenę pėstininku, vėliau pervestas į Prancūzijos karo aviaciją. Birželio pradžioje R. Marcinkus paskirtas į Chateau roux aviacijos bazę, o iš ten perkeltas į Tarbes aviacijos bazę. Skubėta apmokyti naująjį svetimšalį Prancūzijos kariuomenės lakūną – Tarbes aviacijos bazėje Romualdas atliko pirmąjį savarankišką skrydį kaip Prancūzijos karo aviacijos lakūnas su mokomuoju biplanu „Romano R-82“. 1940 m. vasarą Trečiojo Reicho ginkluotosios pajėgos triuškinio Prancūzijos kariuomenę, todėl birželio 19 d. su kitais svetimšaliais kariais R. Marcinkus buvo priverstas trauktis į Alžyrą. 1940 m. birželio 25 d. pilnutėliu laivu iš uosto Port-Vendres išplaukė Alžyro link. Trečiajam Reichui spaudžiant Prancūzijos valdžia demobilizavo savo kariuomenę ir 1940 m. rugpjūčio 12 d. R. Marcinkus iš Prancūzijos kariuomenės buvo paleistas. Pirmasis bandymas susikauti ore baigėsi vos prasidėjus.

Pirmoji pergalė ir – nesėkmė

Vis dėlto R. Marcinkus norėjo tęsti savo žygį – susiradęs bendraminčių nusprendė stoti savanoriu į Jungtinės Karalystės kariuomenę. Po didelių nesėkmių ir nuolatinio vokiečių persekiojimo R. Marcinkus iš Alžyro traukiniu pervaziavo į Maroką, o iš ten 1940 m. rudenį pateko į laisvąjį miestą Tangier, iš čia pasiekė Gibraltarą ir atkeliavo į Jungtinę Karalystę. Tai bent kelionė. Išlikusiose laiškuose ir dienoraščio lapuose jis aprašė šią kelionę – tai atskiro straipsnio vertas žygis!

Galų gale Jungtinės Karalystės krantai. Vos išsilaipinęs R. Marcinkus 1940 m. lapkričio 5 d. pateikė pra-

Karo lakūno kpt. R. Marcinkaus paminklas Žaganės kapinėse.

šymą priimti jį į Karališkąsias oro pajėgas. Oro mūšiuose aktyviai kariaujančiai šaliai ypatingai trūko patyrusių lakūnų, todėl Romualdo prašymas buvo operatyviai patenkintas ir 1940 m. gruodžio 24 d. jam suteikiamas jaun. leitenanto laipsnis (ang. Pilot Officer).

Jau 1941 m. sausio 1 d. R. Marcinkus pradėjo treniruotis tinkamai valdyti vienvietį legendinį naikintuvą „Hurricane“. Anrojo pasaulinio karo įvaizdžiu Jungtinėje Karalystėje tapusio lėktuvo apmokymo kursą R. Marcinkus baigė 1941 m. gegužės 1 d. Baigęs kursą paskirtas į legendinę I eskadrilę, kurioje buvo suformuotas specialus dalinys naktiniams skrydžiams virš Lamanšo. Naktiniai skrydžiai virš vandenyno, kovojant su igudusiais Luftwaffe oro *asais* – tai ypatingai sudėtinga užduotis. Būtent ji ir

teko R. Marcinkui. Bet reikia pasakyti, kad labai greitai jis užsitarnavo pagarbą – 1941 m. birželio 20 d. R. Marcinkui buvo itin sėkminga, kaip atskaitoje rašoma, jis atakavo prieš lėktuvą, paleidus pora serijų iš kulkosvaidžio vokiečių Luftwaffe naikintuvus „ME.109F“ sprogo ore. Pirmoji pergalė oro mūšyje!

1941 m. pabaigoje R. Marcinkus buvo pakeltas į vyr. ltn. (ang. Flight Officer), o vėliau, jau nelaisvėje, jam suteiktas kapitono (ang. Flight Lieutenant laipsnis). R. Marcinkus dešimt kartų kilo pagal skubaus pakilimo signalą, dalyvavo oro erdvės valymuose, lėktuvų grupių kautynėse ir dvikovose, patuliavo virš Lamanšo ir lydėjo bombonešius. Kaip lygiavertis būtų oro pajėgų narys.

1942 m. vasario 12 d. Lamanšo sąsiauryje vokiečiai vykdė operaciją „Cerberis“. Žvalgybai pranešus apie šią operaciją į oro mūšį pakilo ir R. Marcinkus. Deja, šis mūšis buvo lemtingas. R. Marcinkaus pilotuojamas naikintuvas buvo pašautas ir nevaldomas nukrito į Lamanšo sąsiaurį, lakūnas įrašytas į dingusių be žinios sąrašą, o 1942 m. vasario pabaigoje paskelbtas karo belaisviu.

Pabėgimas, neatnešęs laisvės

Prasidėjo sudėtingas karo belaisvio gyvenimas. Pirmasis R. Marcinkaus sustojimas buvo Durchgangslager der Luftwaffe – tranzitinė Luftwaffe stovykla. Čia gydėsi patirtas traumas, taip pat buvo tardomas vokiečių. 1942 m. birželio mėnesio pradžioje R. Marcinkus buvo perkeltas į Stalag Luft III – karo belaisvių nuolatinę Luftwaffe stovyklą Nr. 3. Štai čia R. Marcinkus išitraukė į slaptą organizaciją „X“, kurios nariai ruošė pabėgimą iš stovyklos. R. Marcinkus pradžioje ėjo kalbos patarėjo pareigas, o vėliau tapo svarbiu Padirbinėjimo departamento asmeniu, buvo puikus patarėjas žvalgybos klausimais. Pasak amžininkų, R. Marcinkus, perskaitęs ir išanalizavęs laikraščių nuotrūpas, sugebėdavo pateikti tikslią informaciją ir nušviesti tikrąją padėtį. Už tai buvo labai vertinamas organizacijos *šulų*. Vienas didžiausių R. Marcinkaus nuopelnų – sudarytas tikslus Trečiojo Reicho geležinkelio grafikas, kuriuo pasinaudojo pabėgimo, vėliau praminto Didžiuoju pabėgimu, dalyviai.

Pabėgimui įgyvendinti buvo kasami trys tuneliai po žeme, tačiau tik vienu tuneliu pavyko pasinaudoti. Ir štai 1944 m. kovo mėn. pabėgimui viskas paruošta: pasiūti drabužiai, pagaminti pasai, kelionės dokumentai ir žemėlapiai, sukauptos pinigų atsargos. 1944 m. kovo 24 naktį Stalag Luft III paskelbtas aliarmas, po galutinio patikrinimo nustatyta, jog iš stovyklos pabėgo 76 karininkai, tarp jų ir R. Marcinkus. Apmaudu, bet jau po paros didžioji dalis pabėgėlių buvo sugauti, sėkmingai pasprukti nepavyko ir lietuviui: 1944 m. kovo 26 d. su trimis likimo draugais buvo sulaukytas Pilos stotyje. Pabėgimas sukėlė didelį atgarsį – Europos laikraščiai rašė apie Didįjį pabėgimą ir jo dalyvius. Vis dėlto Trečiasis Reichas elgėsi įprastai – penkios dešimtys pabėgėlių buvo nubausti mirties bausme už pabėgimą, 1944 m. kovo 29 d. miške prie Frutz miestelio bausmė įvykdyta ir kpt. Romualdai Marcinkui. Palaidotas Žagan kapinių memoriale pabėgėliams, vėliau urna su palaikais perlaidota Britų karių kapinėse Poznanėje, Lenkijoje. Didžiojo pabėgimo istorija ir dalyviai, tarp jų ir R. Marcinkus, atvaizduoti Paul Brickhill knygoje „Didysis pabėgimas“, pagal kurią 1963 m. sukurtas vaidybinis filmas tuo pačiu pavadinimu. Taigi, bet dalis R. Marcinkaus gyvenimo istorijos vis tik buvo perkelta į kino ekranus.

MANO VIRTUVĖ

Pikantiški avokadai

Reikės:

3 avokadų
10 oz. keptos vištienos
3-4 pomidorų
saliero stiebo
česnako skiltelės
3 valg. šaukštų majonezo (gali-
ma jogurto)
2 valg. šaukštų smulkintų svo-
gūno laiškų
druskos, juodųjų pipirų
petražolių (papuošimui)

Avokadus perpjauti pusiau, pašalinti kauliukus ir išskobti minkštumą paliekant plonas sieneles.

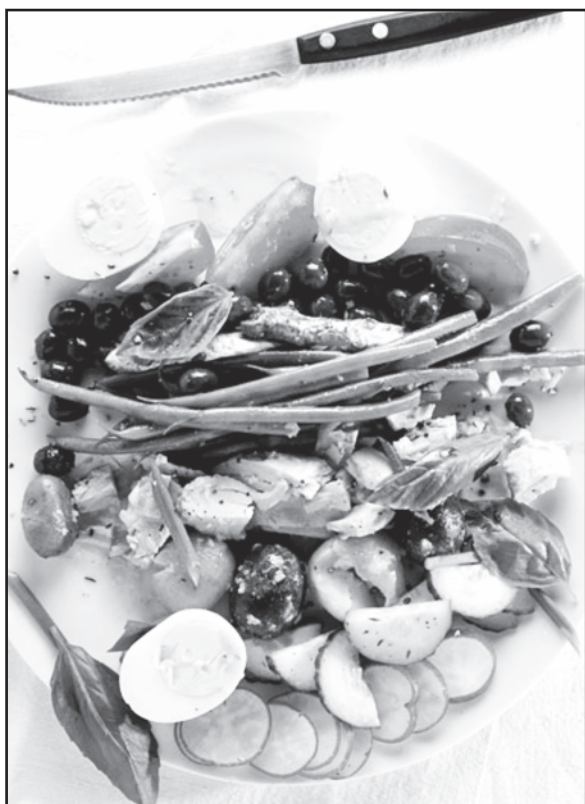
Vištieną supjaustyti nedideliais gabaliukais, sumaišyti su pjaustytais kubeliais pomidorais, smulkintu salieru, svogūnais, kapotu česnaku, sudėti kubeliais supjaustytą avokado minkštumą. Visą sumaišyti su majonezu arba natūraliu jogurtu, padruskinti, papipirinti ir sudėti į avokadų puseles. Papuošti petražolių šakelėmis.

„Nicos“ salotos
(Salade Niçoise)

Klasikinis Provanco receptas, kiekvienos šeiminkės virtuvėje jis atrodo vis kitaip. Pagrindinės sudedamosios dalys (tunas, alyvuogės, ankštinės pupelės, ančiuviai ir kt.) – tos pačios, tačiau kaip visa tai bus sudėliota lėkštėje, čia jau jūsų fantazijos reikalas!

Reikės (4-6 žmonėms):

1 sv. išvirtų šviežių mažų bulvyčių

6 oz. išvirtų ir nuluptų šviežių mažų geltonų burokėlių (nebūtinai)

6 oz. išvirtų ir nuluptų šviežių mažų raudonų burokėlių (nebūtinai)

8 oz. apvirtų žalių ankštinių pupelių

12 oz. mažų pomidorukų (gali būti perpjauti per pusę)

1/2 puodelio juodų mažų alyvuogių (Niçoise olives)

8 mažų ridikėlių (supjaustytų plonais griežinėliais)

8 sūdytų ančiuvių

4 kietai virtų kiaušinių (perpjautų per pusę)

1 nedidelio agurko (supjaustyto plonais griežinėliais)

3 (4-oz.) skardinių geros kokybės tuno aliejuje (nuvarvinto)

1/2 puodelio baziliko lapų (papuošimui)

1/4 svogūno laiškų (papuošimui)

Padažui:

1 česnako skiltelės
druskos

1/3 puodelio alyvuogių aliejaus

2 valg. šaukštų citrinos sulčių

1 valg. šaukšto Dijon garstyčių

1 susmulkinto šaloto (shallot) maltų pipirų

Pagaminti padažą. Ant pjaustymo lentos susmulkinti česnaką, užberti ant jo druskos ir kartu ištrinti iki košelės. Perdėti į dubenį, įpilti aliejaus, citrinos sulčių, įdėti garstyčias ir išplakti iki vientisumo. Pridėti druskos ir pipirų pagal skonį.

Salotų sudedamąsias dalis gražiai išdėstyti ant didelės lėkštės (eilėmis ar kaip kitaip), pašlakstyti padažu, parbarstyti maltais pipirais ir druska, papuošti žalumynais ir patiekti. Lėkštę galima iškloti šviežiais salotų lapais, galima salotas patiekti gilame stikliniame dubenyje sudėtas sluoksniais, žodžiu čia galite leisti pasireikšti savo kūrybingumui į valias. Labai skanios salotos ir su šviežiai apkeptu, o ne konservuotu tunu.

Skanaus!

Jūsų Indrė

PO DIEVO SPARNU

Rimos ir Lino Sidrių knyga

„Santuokinis dvasingumas“

RENATA ŽIŪKAITĖ

JAV lietuvių Lino ir Rimos Sidrių šeima jau 38-erius metus gyvena laimingą santuokinį gyvenimą. Kartu užaugino 8 vaikus, viena dukrelė mirusi. Dr. Linas Sidrys – sėkmingai dirbantis gydytojas oftalmologas. Rima baigė filosofijos mokslus, užaugino 8 vaikus. Sukaupti didelę ugdymo patirtį, jau 20 metų paauglius katalikų tikybos moko lituanistinėje aukštesniojoje mokykloje. Pastaruosius 10 metų Linas ir Rima savanoriškai dalijosi patirtimi sužadėtinų rengimo santuokai kursuose, stengiasi įkvėpti ir padrąsinti poras eiti į tikrą meilę ir laimę vedančiu keliu.

Linai ir Rima Sidriai

torių, gimstamumą kontroliuojanti piliulė pašalina moterų biologinius stabdžius užsimiti atsitiktiniais lytiniais santykiais. Milijonai moterų iš tiesų perėjo į laukinį pasaulį. Dėstydamas studentams L. Sidrys siūlo nepamiršti žodžių – Susivieniję ir Atviri Gyvybei (SAG), kurie būtini normaliam lytiniam aktui. Jauna mergina, galbūt beprotiškai įsimylėjusi, ryžtasi atsiduoti nelaukdama santuokos, bet tada jos troškimas kurti „pilnaverčius santykius“ yra netikras arba nesuprantamas.

Sidriai sužadėtinius ragina sustramdyti fizinį potraukį ir neištraukti jo į lytinius santykius. Jonas Paulius II rašė jaunimui, kad žmogus yra asmuo, o ne objektas. Jaunas žmogus nepakenčia melo, o pramoginis seksas, kontraceptikų naudojimas ir gyvenimas kartu be santuokos priesaikos yra melas.

Kituose trijuose knygos skyriuose autoriai dalijasi savo asmenine šeimos patirtimi. Jie siūlo susidaryti savo

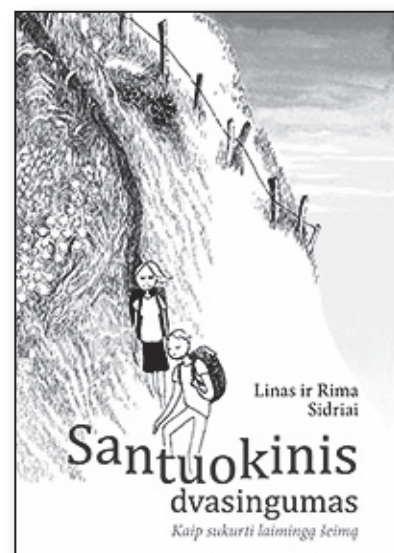
santykiuose prioritetus. Pvz., Sidrių šeimos prioritetai: Dievas – aukščiau už viską, sutuoktinis – pirmiau už vaikus, vaikai – aukščiau už mane, šeima – pirmiau už kitus ir kitą veiklą. Sidriai dalijasi, kad yra ypač svarbu rasti laiko vienas kitam, nesvarbu, kad tuo metu vaikai turi šimtus savo poreikių. Užau-

Sukaupę tokią didžiulę patirtį, Sidriai nusprendė išleisti knygą, norėdami pasidalinti pirmiausia savo kaip sutuoktinių patirtimi. Ši knyga gali tapti puiki pagalba sužadėtiniams, kurie svarsto apie krikščioniškos šeimos pašaukimą. Taip pat ši knyga gali padėti jau gyvenantiems santuokoje atrasti šeimoje krikščionišką dvasingumą, ugdyti vaikus pagal krikščioniškas vertybes, išsaugoti vienybę su savo antrąja puse.

Knygos pirmi trys skyriai yra pagalba sužadėtiniams pasiruošti krikščioniškos šeimos gyvenimui. Pirmuose skyriuose autoriai liudija, kad be dvasingumo vyras negali tapti tikru vyru, o moteris iki galo netampa moterimi. Jiems kaip šeimai buvo labai svarbu statyti savo santuoką kartu su Dievu. „Santuokai reikia trijų“, – taip vadinas Sidrių šeimai vskupo F. Sheeno rekomenduota knyga. Pavadinime esantis žodis „trys“ pabrėžia, kad Jėzus Kristus yra neregimas, bet svarbiausias, kaip ir Kanoje, kiekvienos santuokos dalyvis.

Pirmuose skyriuose pastebima, kad mūsų laikais yra visai išnykusi romantinė kultūra. „Visa romantinės meilės kultūra, trubadūrų muzika buvo įkvėpta poreikio patraukti merginos dėmesį, laimėti jos prielankumą, parodyti, kaip trokštama ją mylėti amžinai. Pramoginio sekso ir kontracepcijos kultūroje nėra romantinės meilės, muzikos, išipareigojimų ir pastangų. Tokiame santykiuje jau nuo pat pradžių daug ko trūksta“, – rašo autoriai.

Sutuoktiniai kalba apie santuokinį skaistumą, kuris yra būtinas tvirtos santuokos pamatas. Skaistumas santuokoje reiškia žvelgti į kitą ne kaip į objektą, kuriuo gali pasinaudoti savo malonumui, tačiau kaip į Dievo dovaną. Intymaus akto metu sutuoktiniai dovanoja save vienas kitam. Šiame akte yra nepriimtinas kontracepcijos naudojimas. Pasak au-

ginę aštuonis vaikus jie kaip porai visada rasdavo laiko vienas kitam. Vaikai nėra visatos centras, aplink kuri visą sukasi. Ypatinga Sidrių šeimos tradicija – po vakarienes išgyventi šeimos valandėlę. Kiekvienas šeimos narys, tėvas, mama ir visi vaikai, turėdavo praleisti bent valandą tiesiog pabūdami vieni su kitais. Tai būdavo pokalbiai, pasidalinimas šeimos istorijomis. Vaikai pakvailiodavo, padainuodavo, pašokdavo, pažaisdavo stalo tenisą ar stalo futbolą rūsyje. Vakariene ir šeimos valandėlė buvo jų šeimai šventos ir nepakeičiamos, vaikams tokiu laiku nebuvo leidžiama imtis kitos užklausinės veiklos.

A+A prel. Kazimieras Dobrovolskis

(1911–2016)

Liepos 9 d., šeštadienį, eidamas šimtas penktuosius metus, Romoje mirė prel. Kazimieras Dobrovolskis, prieš mėnesį paminėjęs kunigystės šventimų aštuoniasdešimtąsias metines.

Prelatas Kazimieras Dobrovolskis gimė 1911 metų gruodžio 16 dieną Varnabūdėje, Marijampolės apskrityje.

Baigė Vilkaviškio kunigų seminariją ir 1936 metų birželio 11 dieną buvo pašventintas kunigu.

Keletą metų darbavosi Kudirkos Naumiesčio parapijoje. 1944 metais, į Lietuvą artinantis sovietinei armijai, pasitraukė į Vokietiją.

1950 metais persikėlė į Italijos sostinę Romą. Studijavo Popiežiškajame Laterano universitete, kuriame apsigynė Bažnytinės teisės licenciatu laipsnį.

1954 metais buvo paskirtas Popiežiškosios Lietuvos Šv. Kazimiero kolegijos vicerektoriu. Šias pareigas ėjo iki 2003 metų.

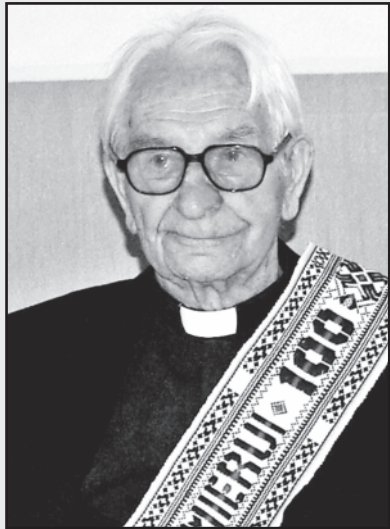
Tuo pačiu daug metų buvo Šv. Kazimiero kolegijos ūkio Tivolijoje administratoriumi, kur rūpinosi lietuvių kunigų formavimu vasaros atostogų laikotarpiu.

Ilgus metus, iki 2007 metų, darbavosi pastoracijoje keliuose Tivolio vyskupijos parapijose. Rūpinosi Švč. Mergelės Marijos Dangun Ėmimo parapijos steigimu ir bažnyčios statymu Villa Adriana vietovėje.

1986 metais Kazimierui Dobrovolskiui buvo suteiktas Garbės prelado vardas.

Nuo 2000 metų iki mirties nuolat rezidavo Popiežiškojoje Lietuvos Šv. Kazimiero kolegijoje.

2016 metų birželio 6-ą dieną, da-

lyvuojant Kunigų kongregacijos prefektui kardinolui Beniamino Stella bei Vilkaviškio Vyskupui Rimantui Norvilai, Šv. Kazimiero kolegijoje buvo iškilmingai paminėtos prelado Kazimiero kunigystės šventimų 80-osios metinės.

2016 metų liepos 9 dieną prelatas Kazimieras Dobrovolskis iškeliavo pas Viešpatį.

Liepos 12 dieną prelatas K. Dobrovolskis palaidotas lietuvių koplyčioje Campo Verano kapinėse.

Šv. Kazimiero kolegijos bendruomenė nuoširdžiai dėkoja Viešpačiui už ilgametę prelado K. Dobrovolskio tarnystę, širdingumą, dėmesį ir atsidavusį tikėjimo liudijimą. Priskėlimo Viešpats tepriima prelatą Kazimierą į Tėvo namus, suteikdamas jam amžinąją šviesą ir ramybę.

Popiežiškoji Lietuvos
Šv. Kazimiero kolegija

Sidriai savo pagrindiniu santuokos prioritetu pasirinko Dievą, tad jų kaip sutuoktinių malda buvo neatsiejama jų gyvenimo dalis. Kaip jie rašo, „apibarstydavome“ savo dieną mažomis maldos „dozėmis“, kad visa diena leistų išgyventi Dievo buvimą ir Jo meilę. Jų pamaldumas susidėdavo iš nedidelių „stabelėlių“ Dievo akių vaizdoje. Pirmiausia – ryto malda, kurios metu visa diena yra paaukojama Dievui. Mąstymo malda, kurios metu keliolika minučių laisvai pasikalbi su Dievu, leisdamas Jam žinoti savo dienos planus bei išsiklausyti į Jo valią. Sidrių dienos prioritetas – kasdienės šv. Mišios, taip pat bent 10 minučių yra skiriama Šv. Rašto ar kitos dvasinės literatūros skaitymui, stengiamasi nepažeisti rožinio maldos, dažnai atlikti išpažintį.

Dažnai net suaugę Sidrių vaikai stebisi, kai tėvai, būdami jau brandaus amžiaus, išliko tokie jaunatviški ir pilni romantiškumo. Sidriai dalijasi, kad santuokoje labai svarbu abiem kasdien idėti pastangų, netgi kai to daryti nesinori. Pavyzdžiui, labai svarbu kasdien parodyti savo sutuoktiniui meilę per mažus dalykus: šypsena, komplimentą, apkabinimą, bučinį, kaklo masažą, rožę, patarnavimą, tik jam skirtą dėmesį, kartu praleistą laiką, pasivaikščiavimą, nuoširdžiai ištartą „ačiū“.

Autoriai savo santuokiniame gyvenime atradavo įvairių būdų pa-

bėgti nuo rutinos. Išsaugoti jaunatviškus santykius jiems padėjo kas savaitę išgyventas pasimatymas atskirai nuo vaikų. Taip pat didelė pagalba šeimai buvo savaitgaliai, skirti tik vienas kitam. Romantiškai pabuvę dviese nors ir viešbutyje, kuris yra 20 minučių nuo namų, pailsėję tėveliai galėjo daug meiliau rūpintis savo vaikais.

Paskutiniuose knygos skyriuose autoriai dalijasi, kaip spręsti ginčus, konfliktus. Jų šeimai atleisti vienas kitam ypač padėdavo atgailos sakramentas. Kaip jie patys rašo: „Nekatalikišką santuoką, nepriimančią Sutaikinimo sakramento pagalbos, emociniai ginčai gali rimtai sužeisti. Joje nepasitelkiami sakramentiniai „vaisiai“. Žaizdos pūliuoja, niūriai nusiteikusi pora patiria kančią, kartu būdama tame pačiame name, bet gyvendama skirtinguose pasauliuose tol, kol skyrybų teismas pasiūlo baigti šį vargą“.

Santuokos sunkumai, kaip rašo autoriai, kyla iš sužeistos prigimties. Todėl net 30, 40 metų kartu pragyvenusiems sutuoktiniams labai svarbu kasdien sakyti „aš tave myliu“ ir „atsiprašau“. Kristus atėjo išgelbėti santuokos. Išpažinties sakramentas antgamtiškai sustiprina sutuoktinių pastangas tapti geresniais žmonėmis ir padeda lengviau ištarti žodžius: „Aš atsiprašau, atleisk man, pabandyti būti geresnis... myliu tave!“

Absoliutaus gėrio nebūna

Atkelta iš 2 psl.

Sąžiningai plūšantys, darbo draumės besilaikantys lietuviai neturi jokių priežasčių nerimauti dėl savo ateities. Be kita ko, darbdaviai prašė nedelsiant informuoti apie bet kokius priešiško imigrantams pasireiškimus.

Tačiau mano pažįstamas tvirtina jokių britiškų priešiško nepatyręs nei prieš „Brexit“, nei po jo. Jis įsitikinęs, kad pasakojimai apie piktuosius britus – ganėtinai perdėti. Pirmiausiai piktintis, jo manymu, derėtų ne britų, o saviškių elgesiu. Ten, kur jis gyvena, dauguma lietuvių savaitgaliais girtuokliauja, kelia pasilinksminimo vakarėlius ir nė kiek nesidomi ne tik Britanijos, bet ir Lietuvos reikalais. Jie tiesiog kiekviena proga stengiasi pabrėžti, kokia tolima ir svetima jiems tapusi Lietuva. Jie giriasi nedalyvaujančiais ir nedalyvausiantys Lietuvos rinkimuose. Jie niekad savo noru negrįšią į Lietuvą. Jiems į lietuviškąją pilietybę – nusišpajauti.

Sutinku, kad mano bičiulio patirties negalima apibendrinti. Ne visi lietuviai geria ir keikia Lietuvą. Bet kodėl, sakykim, Artūras Zuokas, buvęs Vilniaus meras, straipsnyje „Ar atsakysime beveik 400 tūkstančių savo piliečių?“ mato tik lietuvių emigrantus, kurie verti pagarbos ir dvigubos pilietybės? Tinklapyje 15min.lt buvęs Vilniaus galva teigia, esą „dviguba pilietybė aktuali kaip niekad“, esą „būtent dvigubos pilietybės galimybė yra nacionalinio saugumo klausimas“, kuri, jo manymu, reikia nedelsiant išnarplioti palankiai – suteikiant galimybę lietuviams emigrantams išsaugoti Lietuvos piliečio pasą.

Didžiojoje Britanijoje jau trejus metus gyvenantis ir dirbantis pažįstamas įsitikinęs priešingai: iš kai kurių Britanijoje gyvenančių lietuvių emigrantų derėtų atimti Lietuvos pilietybę. Už girtuokliavimus, vagystes, valkatavimą, už nenorą domėtis Lietuvos realijomis. Jie daro mums gėdą.

CHIRURGAI

PETRAS V. KISIELIUS, MD, FACS
INKSTŲ, PŪSLĖS, PROSTATOS
GYDYMAS BEI CHIRURGIJA
Center for Health
1200 S. York, Elmhurst, IL 60126
Tel. 331-221-9004

VIDAUS LIGOS

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. St. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos susitarus

DANTŲ GYDYTOJAI

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. 708-598-8101

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai
4647 W 103 St, Oak Lawn, IL
Tel. 708-422-8260

SKAUSMO GYDYMAS

DR. RENATA VARIAKOJYTĖ
SKAUSMO GYDYMO SPECIALISTĖ
7600 W. College Drive
Palos Heights, IL 60463
Tel. 708-361-5550
Nugaros, kaklo, galvos, sąnarių bei kitų skausmų gydymas

AKIŲ LIGOS

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

ADVOKATAI

Advokatas
GINTARAS P. ČEPĖNAS
6436 S. Pulaski Rd.,
Chicago, IL 60629
Tel. 773-582-4500
Valandos susitarus

Remkime
Draugo fondą
www.draugofondas.org

ĮVAIRŪS

■ Medikė ieško senų žmonių priežiūros darbo IN, MI, IL valstijose. Patirtis, rekomendacijos, gali išleisti atostogų. Siūlyti įvairius variantus. **Tel. 773-280-3421.**

■ Moteris ieško žmonių priežiūros darbo su gyvenimu. Didelė darbo patirtis, minimali anglų kalba, nevairuoja. Gali pakeisti savaitgaliais. **Tel. 773-940-5264.**

■ Vyras ieško pagyvenusių žmonių priežiūros darbo. Gali pakeisti, išleisti atostogų. **Tel. 630-670-0813.**

■ Moteris ieško žmonių priežiūros darbo su grįžimu namo, gali prižiūrėti ir vaikus, galimi pakei-

timai. **Tel. 331-245-5378** arba **331-245-5077.**

■ Moteris ieško žmonių priežiūros darbo su gyvenimu rusų ar lietuvių šeimoje. Didelė patirtis. Gali pakeisti bet kurią savaitės dieną. Siūlyti įvairius variantus. **Tel. 773-640-3559.**

■ Moteris ieško žmonių priežiūros darbo su gyvenimu. 15 metų darbo patirtis, kalba angliškai, nevairuoja. **Tel. 872-218-0098.**

■ Moteris, turinti 20 metų ligonių slaugos darbo patirtį, ieško darbo su gyvenimu. Siūlyti įvairius variantus. **Tel. 630-280-1347.**

■ Vyras ieško žmonių priežiūros darbo pakeitimų penktadieniais, šeštadieniais, sekmadieniais. Lengalus dokumentai, vairuoja, patirtis, rekomendacijos. **Tel. 708-465-6854.**

PAS MUS IR APLINK MUS

■ **LDM galerijoje „Siela“ (14911 127th St., Lemont, IL 60439) jau veikia paroda „Žmonės“.** Parodą galėsite aplankyti iki rugšėjo 24 d. Parodoje eksponuojami tapybos, grafikos ir keramikos darbai iš Lietuvos dailės muziejaus saugyklų. Visi kviečiami apsilankyti!

■ **Liepos 24 d., sekmadienį, 11 val r. Sisters of Immaculate Conception (600 Liberty Highway, Putnam, CT 06260–2503) organizuojamas piknikas – lietuvių susiartinimo šventė.** Šventė prasidės šv. Mišiomis, vėliau pietūs, užsiėmimai ir įvairios pramogos. Veiks lietuviška mugė. Daugiau informacijos el. paštu: aidask@aol.com (šventės ruošos komiteto pirm. Aidas Kupčinskas).

■ **Rugpjūčio 6–12 d., tėvų pranciškonų vasarvietėje (Franciscan guest house, 26 Beach Ave., Kennebunk, ME 04043) vyks Ateitininkų sendraugių studijų ir poilsio savaitė.** Daugiau informacijos apie programą el. paštu: vygantaite.sabaliene@gmail.com (Monika Sabalienė). Kambarius vasarvietėje galima užsisakyti el. paštu: info@franciscanguesthouse.com arba paskambinus tel. 207-967-4865.

■ **Rugpjūčio 21–28 d., Neringos stovykloje (147 Neringa Rd., Brattleboro, VT 05301) vyks menų ir sveikatingo poilsio stovykla suaugusiems „Meno8Dienos“.** Kviečiame visus registruotis Neringos internetinėje svetainėje: neringa.org/lt_forms.html. Daugiau informacijos el. paštu: danguole@kuolas.com (Danguolė Kuolienė).

<http://draugokalendarius.org>

Clevelande, kuriame šiomis dienoms vyksta Respublikonų partijos suvažiavimas, tarptautiniams diplomatiniais partneriams priėmimą suruošė Case Western Reserve University prezidentė Barbara R. Snyder. Renginyje „Global Partners in Diplomacy“ dalyvavo (iš k.): LR garbės generalinė konsulė Ingrida Bublienė, universiteto darbuotojas David Fleshler, atsakingas už tarptautinius ryšius, LR ambasados Washingtono ministrė-patarėja Lyra Puišytė-Bostroem, suvažiavime atstovaujanti ambasadorių Rolandą Kriščiūną, ir universiteto viešųjų ryšių viceprezidentė Anne Borchert.

David Smith nuotr.

Buriama lietuviška komanda Čikagos maratonui

2015 m. lietuvių dalyvavimo Čikagos maratone akimirkos.

Lietuvos generalinis konsulas Čikagoje kviečia Čikagos maratoną ketinančius bėgti ir jam oficialiai užsiregistravusius bėgikus burtis į vieningą lietuvių komandą ir registruotis siunčiant el. laišką adresu agne.vertelkaite@urm.lt arba skambinant tel. 312-397-0383. Žinutėje nurodykite savo vardą ir pavardę, telefono numerį, el. pašto adresą ir reikalingų marškinėlių dydį. Jau tapo tradicija maratono bėgimu pažymėti Lietuvai svarbias sukaktis, tad šiais metais kviečiame 42 kilometrų bėgimą skirti Lietuvos laisvės gynėjams atminti ir šį nuotolį įveikti su šūkiu „Mes prisimename, kodėl jau 25-erius metus esame laisvi“.

Akcija „Lietuviai Čikagos maratone“ organizuojama jau septintą kartą, o ją rengiant šiemet konsulas glaudžiai bendradarbiauja su Čikagos lietuvių bėgimo klubu. Projektą remia Užsienio reikalų ministerija ir programa „Globali Lietuva“. Džiugu, jog šventė šįmet sulaukia didelio palaikymo bei paramos iš Čikagos apylinkių lietuvių Rotary klubo, „US Tax Services & US Immigration Services“, „Atlantic Express Corp“ bei „Five Winds Embroidery“. Taip pat dėkojame Šiaurės Amerikos lietuvių fizinio auklėjimo sporto sąjungai (ŠALFASS), kuri įsteigs medalius bėgikams.

Kviečiame visus sporto sirgalius dalyvauti kasmetiniame maratone spalio 9 d. ir palaikyti saviškius sirgalių zonoje ties 17 maratono mylia, prie University of Illinois at Chicago vakarinėje Halsted gatvės pusėje, šiek tiek į pietus nuo Polk gatvės. Lauksime visų pasipuošusių lietuviškais marškinėliais, kepuraitėmis ir nešinių trispalvėmis.

LR gen. konsulato Čikagoje info ir nuotr.

Lietuvių Fondas skelbia papildomą paraiškų priėmimą projektų paramai gauti. Elektroninę paraišką rasite LF tinklalapyje www.lietuviufondas.org (skiltyje „Parama“).

Paraiškos priimanamos iki 2016 m. rugpjūčio 1 d.

Advokatas
VYTENIS LIETUVNINKAS
4536 W. 63 Street
Chicago, IL 60629
(Skersai gatvės nuo „Draugo“)
Tel. 773-284-0100

Namams pirkti paskolos
duodamos mažais mėnesiniais
įmokėjimais ir prieinamais nuošimčiais.
Kreipkitės į
Mutual Federal Bank,
2212 West Cermak Road.
Tel. (773) 847-7747

ATLANTIC Express Corp.

SIUNTINIAI Į VISĄ EUROPOS SĄJUNGĄ

Ukraina, Baltarusija, Moldova, Rusija

Greičiausi pristatymo terminai

Kiekviena dėžė nemokamai apdrausta \$100

Siūlome automobilių gabenimą į visas pasaulio šalis, automobilių pirkimą iš visų JAV aukcionų, asmens turto perkraustymą

Asmeninės siuntos
708-907-3000

Siuntinių paėmimas iš namų
630-774-2136

Sekite savo siuntas:
AtlanticExpressCorp.com/tracking

Centrinio ofiso adresas:
8801 S. 78TH AVE, BRIDGEVIEW, IL 60455

Siuntinių Priėmimo Vietos

Atlantic Express Centrinis Ofisas
8801 S. 78th Ave. Bridgeview, IL 60455
Tel: 708-907-3000

Rita
6551 South Cass Ave Westmont, IL 60559
Tel: 630-964-7882

Florist Queen
1620 Pebblewood Lane Naperville, IL 60563
Tel: 630-450-2014

Euros Deli
22 W. 535 Butterfield Rd., Glen Ellyn, IL 60137
Tel: 630-469-4290

Biomed
260 Townline Rd. Mundelein, IL 60060
Tel: 847-566-6676

Royal Petal
188 E. Wend St. Lemont, IL 60439
Tel: 630-257-0339

Excel Insurance
5150 W. Belmont Ave #4, Chicago, IL 60641
Tel: 773-777-4700

Romanian American Network
6201 W. Howard St. 83 Niles, IL 60714
Tel: 847-897-6710

Granitex
704 N. Larch Ave. Elmhurst, IL 60126
Tel: 630-888-1838

Atlantic Express Chicago
2715 W. 71 St. Chicago, IL 60629
Tel: 773-476-2655

Harvest Fresh (Vit. Booth) 100 E. Rand Rd. Arlington Hgts, IL 60004
Tel: 224-625-0331

Real Exteriors
3740 N. 25th Ave. Suite D Schiller Park, IL 60176
Tel: 847-671-1155

Lithuanian Plaza
9921 S. Roberts Rd., Palos Hills, IL 60465
Tel: 708-599-9866

Galos Caves
6501 W. Irving Park Rd. Chicago, IL 60634
Tel: 773-283-7701

Kunigaikščių Užeiga
6312 S. Harlem Ave, Summit, IL 60501
Tel: 708-594-5622

Biomed 2
4548 N. Harlem Ave. Harwood Heights, IL 60706
Tel: 773-656-2430

Kalyva
338 S. Rohlwing Rd. Palatine, IL 60074
Tel: 847-776-7766

Continental USA
2207 W Chicago Ave, Chicago, IL 60622
Tel: 773-489-9770